

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาทำการประมวลผล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งผลการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

ส่วนที่ 4 กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ส่วนที่ 1 บริบทของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

1.1 สภาพทั่วไปของชุมชนท่องเที่ยวบางปู

ชุมชนท่องเที่ยวบางปู เป็นชุมชนหนึ่งในตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ประมาณ 4.90 ตารางกิโลเมตร ซึ่งชุมชนท่องเที่ยวบางปูได้ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 บ้านบาลาดูวอ เล่ากันว่าในชุมชนแห่งนี้เดิมมีสุเหร่าอยู่สองแห่ง คำว่า (สุเหร่า) ในภาษาถิ่นมลายูเรียก (บาลาเซาะ) และคำว่า (สอง) ภาษาถิ่นมลายูเรียก (ดูวอ) ทำให้เรียกขานว่า (บาลาดูวอ) ซึ่งหมายถึงสุเหร่าสองแห่ง จึงแบ่งเป็น 2 ชุมชนในหมู่บ้านนี้ คือ ชุมชนบาลาดูวอ และชุมชนบางปูสุเหร่า ทั้งยังได้เห็นว่าวิถีชุมชนบางปู เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านอาศัยบริเวณป่าชายเลน ภายในชุมชนมีประชาชนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากสภาพพื้นที่ชุมชนนั้นได้ตั้งอยู่ริมอ่าวปัตตานี ที่มีบ้านเรือนค่อนข้างแออัด และยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของประชาชน จึงสอบถามถึงการทำงาน ซึ่งอาชีพเดิมได้ทำการประมงพื้นบ้านเป็นส่วนใหญ่ และเลี้ยงเปิด ไข่ แต่ปัจจุบันนี้จะประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวโดยเฉพาะสินค้ามือสองเป็นส่วนใหญ่ และยังมีประมงพื้นบ้านบางส่วน นอกจากนี้โดยส่วนใหญ่ จะออกไปทำงานต่างพื้นที่ และในประเทศมาเลเซีย เพราะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน และไม่มีอาชีพการงานที่มั่นคงในชุมชน และยังมีการทำงานที่สานต่อจากบรรพบุรุษให้สืบสานไว้ในด้านของขนมพื้นบ้าน ได้แก่ ขนมมาดูฆาตง สำหรับยมนนาง ด้านงานฝีมือ ได้แก่ การแกะสลัก การทำกรรنگ และด้านประมงพื้นบ้าน ได้แก่ การจับปลา ปู ด้วยมือเปล่า กระทั่งเมื่อพูดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ได้กล่าวว่าในชุมชนไม่ได้มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น แต่ความรุนแรงในชายแดนใต้นั้นยังคงมีอยู่บ้าง แม้ว่าปัจจุบันความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนใต้อย่างคงเกิดขึ้นเป็นระยะ แต่ชุมชนยังคงเดินทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเปิดบริการท่องเที่ยวให้กับผู้คนที่ต้องการเดินทางมายังบางปูแห่งนี้ยิ่งขึ้น

ตำบลบางปูมีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมืองปัตตานี ระยะทางจากปัตตานี ถึง ตำบลบางปู เพียง 12 กิโลเมตร มีถนนในการสัญจรหลายเส้นทางที่สามารถเข้าถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปูได้ ซึ่งมีเส้นทาง การเข้าถึงบางปู 2 เส้นทาง คือ ถนนสายเก่า ปัตตานี อำเภอยะหริ่งหรือถนนรามโกมุท กับ ถนนสายใหม่ ปัตตานี นราธิวาสหรือทางหลวงแผ่นดินสาย 42 และในพื้นที่ยังมีโรงพยาบาลประจำตำบลที่อยู่ใกล้เคียง มีโรงเรียน มีมัสยิด และมีทรัพยากรป่าโกงกางที่สำคัญที่เป็นจุดเด่นในการบริการท่องเที่ยว พื้นที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านบาลาดูวอ ทางทิศใต้ ติดกับ ทางหลวงแผ่นดินสาย 42 ทิศตะวันออกเฉียง ติดกับ หมู่ที่ 3 บ้านบางปู ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่ที่ 1 บ้านโต๊ะโสม และทิศเหนือ ติดกับ อ่าวบางปู ดูได้จากภาพดังนี้

ภาพ 4.1 แผนที่เดินดินชุมชนท่องเที่ยวบางปู

ที่มา: กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู

1.2 ลักษณะทรัพยากรในป่าโกงกาง

จากที่ได้รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่ศึกษาพบว่า อ่าวปัตตานีเกิดจากธรรมชาติของปากน้ำ เป็นพื้นที่ริมฝั่งทะเล สันนิษฐานว่าแต่เดิมคงเกิดขึ้นจากสันทรายแล้วกลายเป็นแหลมยื่นออกไปใน ทะเลขนานกับแผ่นดินเรียกกันว่า “แหลมโพธิ์” ซึ่งมีความยาวประมาณ 22 กิโลเมตร และมีโอกาสสูง มากที่อ่าวจะปิดกลายเป็นทะเลสาบคล้ายการเกิดขึ้นของทะเลสาบสงขลา ในอ่าวปัตตานีมีพื้นที่ราว 75 ตารางกิโลเมตร เหมาะสมต่อการประมงขนาดเล็กแบบยังชีพของชาวบ้าน เพราะแหลมโพธิ์ ช่วยกันลมมรสุมในทุกฤดูกาล ส่วนสภาพนิเวศในอ่าวปัตตานี และแหลมโพธิ์มีทั้งที่เป็นหาดเลน ป่า ชายเลน บริเวณอ่าวภายใน และหาดทรายบริเวณด้านนอกของแหลมที่ติดทะเลนอก ชาวบ้านรอบ อ่าวปัตตานีเรียกบริเวณท้องน้ำบริเวณอ่าวปัตตานีว่า “ลาโอะ ดาแล” ที่แปลว่า “ทะเลใน” ควบคู่ไป กับการเรียกชื่อบริเวณหาดด้านนอกอ่าวปัตตานีที่เรียกว่า “ลาโอะ ลูวา” ซึ่งแปลว่า “ทะเลนอก” ลำ น้ำสองสายที่ไหลสู่อ่าวปัตตานี คือ แม่น้ำปัตตานี และคลองยามูหรือคลองยะหริ่งระบบไหลเวียนน้ำ ภายในอ่าวที่ผสมผสานกันระหว่างน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย เป็นระบบนิเวศแบบทะเลตม และป่า ชายเลน ตะกอนจากปากน้ำที่ไหลลงอ่าวปัตตานีทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ มีสัตว์น้ำที่ เป็นแหล่งอาหารจำนวนมากภายในอ่าวให้สูงขึ้น ส่วนลำน้ำที่สำคัญอีกสายหนึ่งของเมืองปัตตานี คือ คลองตุหยงหรือคลองหนองจิกไหลลงสู่ทะเลที่ทางตะวันตกของอ่าวปัตตานี

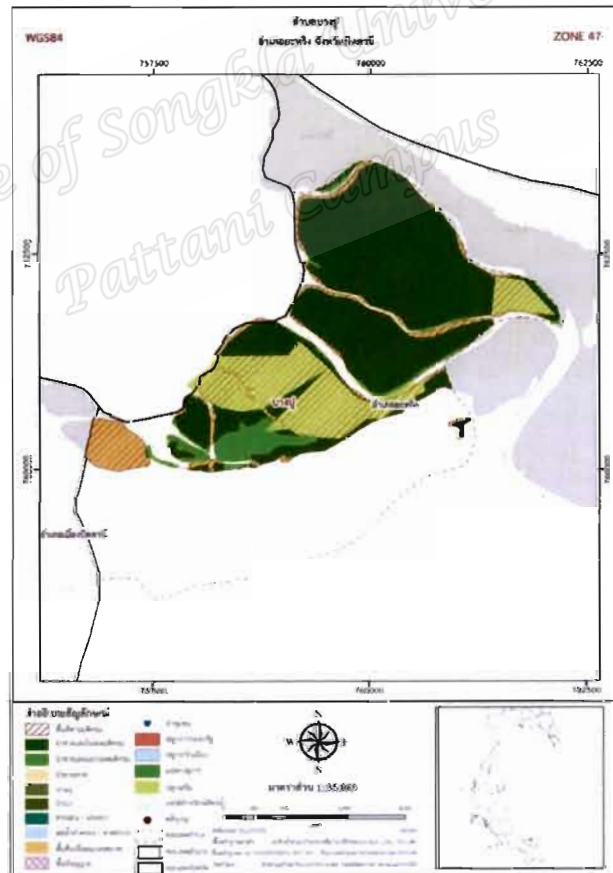
อ่าวปัตตานีซึ่งมีประชากรรอบอ่าวค่อนข้างหนาแน่น ใช้ชีวิตทางประมงชายฝั่งหรือ ประมงพื้นบ้านขนาดเล็กต้องพบปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ต่อมานับตั้งแต่ในปี การศึกษา พ.ศ.2526 มีข้อสังเกตว่าความอุดมสมบูรณ์ของอ่าวปัตตานีมีแนวโน้มเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่มีการใช้วนรูน อวนลาก มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ สร้างขึ้นที่ริมอ่าวจนได้รับ เป็นเขตอุตสาหกรรมพิเศษ การขยายท่าเทียบเรือเพื่อรองรับเรือประมงพาณิชย์ และการขยายตัวของ นาุ้ง และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง อ่าวปัตตานีจึงกลายเป็นแหล่งรองรับน้ำ และบ่อบำบัดน้ำตาม ธรรมชาติแต่คงมีศักยภาพเป็นบ่อบำบัดตามธรรมชาติได้เพียงระดับหนึ่ง หากไม่มีการระมัดระวังใน

การดูแลสภาพแวดล้อมของอ่าวให้ดีขึ้น ทั้งอาชีพประมง นากุ้ง นาเกลือ เลี้ยงหอยรวมไปถึงธุรกิจขนาดใหญ่ก็จะประสบปัญหาถึงกับต้องยุติการทำอาชีพไป ซึ่งเกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันสำหรับการทำประมงพื้นบ้านที่ชาวประมงเลิกจับปลาแล้วหันไปทำงานอื่นแทนกันมากแล้วในปัจจุบัน (วลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2559) ป่าชายเลนยะหริ่งมีพื้นที่ราว 20,000 ไร่ ส่วนหนึ่งเป็นป่าสัมปทานเพื่อเผาทำถ่าน ที่เหลือเป็นป่าธรรมชาติ บางส่วนใช้เป็นที่ตั้งชุมชน บางส่วนถูกเปลี่ยนสภาพเป็นนากุ้ง และถนนหนทางในอ่าวปัตตานีมีพืช และสัตว์น้ำตามธรรมชาติที่เคยมีอยู่มาก และเป็นเอกลักษณ์เด่นคือ สาหร่ายผมนาง และหญ้าทะเล โดยเฉพาะ “หญ้าอำพัน” เป็นชนิดที่ “พะยูน” ชอบกินมากที่สุด ในอ่าวปัตตานีเคยพบพะยูนมาหากินบริเวณอ่าวปัตตานีมาแล้วหลายปี ชาวบ้านเรียกว่า “ดูหยง” หรือ “ดูหยง” ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ประเทศไทยพบพะยูนน้อยมากทั้งฝั่งอ่าวไทย และฝั่งอันดามัน

พื้นที่ริมขอบอ่าวของปัตตานี มีจุดเด่น คือ ป่าโกงกางอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งพักพิงของปลาน้อยใหญ่ จนเกิดวิถีประมงพื้นบ้านรอบอ่าว ป่าโกงกางที่เมื่อก่อนเป็นสัมปทาน ในการเผาเป็นถ่าน ที่สามารถมาซื้อขายได้ และจะมีการปลูกทดแทนในการตัดไม้ในแต่ละครั้ง ต่อมาก็ได้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรขึ้นมา และหยุดการเผาป่าโกงกางเพื่อเป็นถ่าน ทำให้เกิดความสวยงาม และความสมบูรณ์ของธรรมชาติอีกครั้ง ที่สามารถเป็นจุดเด่น จึงเกิดการสร้างกลุ่มเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีการพัฒนาจนเป็นแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งเมื่อก่อนยังมีการแอบลักลอบตัดไม้โกงกางอยู่บ้าง แต่ปัจจุบันนี้ไม่มีแล้วเนื่องด้วยประชาชนจะช่วยกันสอดส่องดูแลป่าไม้ร่วมกัน นอกจากนี้ ทรัพยากรในป่าชายเลน ซึ่งมีทั้ง ป่าโกงกาง กุ้ง หอย เช่น หอยก้น หอยเจดีย์ หอนแครง หอยนางรม หอยแมลงภู่ เป็นต้น ปู ได้แก่ ปูดำ กับ ปูแสม ปลา เช่น ปลากะบอก ปลากะพง ปลากด ปลาเสม็ดแล ปลากระเบน ปลาจิ้งม้อง เป็นต้น สาหร่าย ได้แก่ สาหร่ายผมนาง นก เช่น นกน้ำ นกเป็ดน้ำ นกกระยาง นกกระเต็ง เป็นต้น สมุนไพรต่าง ๆ เช่น ขลุ้ เถ่า ปาหมอ เป็นต้น ที่ให้ความอุดมสมบูรณ์กับระบบนิเวศป่าชายเลน และให้ประโยชน์กับชุมชนในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้น และเป็นที่รู้จักโดยได้เริ่มก่อตั้งกันเองมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 จากการดูพื้นที่ และจุดเด่นที่สามารถสร้างประโยชน์ได้ การเกิดขึ้นของกลุ่มนั้น เป็นความคิดของคนในชุมชน และได้รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู จนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ มาตลอด โดยได้จัดตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ในโรงเรียนบ้านบางปู แต่ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ที่หมู่ 2 บ้านบาลาดูวอ สาเหตุของการมีส่วนร่วม เพราะพื้นที่มีป่าชายเลน ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน และสามารถอนุรักษ์ให้ยั่งยืนต่อไป การบริการการท่องเที่ยวที่บางปู มีทั้งเข้าไปเย็นกลับ และค้างคืน ค่าใช้จ่าย สำหรับแพ็คเกจ 2 วัน 1 คืน ราคา 600 บาท/คน ส่วนเรือมี 2 ขนาด ขนาดเล็ก เที่ยวละ 400 บาท/ลำ สามารถนั่งได้ 3-4 คน ส่วนขนาดใหญ่ เที่ยวละ 600 บาท/ลำ นั่งได้ 5-8 คน โดยที่พักขณะนี้ยังมีบ้านรับรองเพียงแค่ว่า 1 หลัง พักได้ 40-50 คน โดยเรือที่ส่วนใหญ่จะใช้เรือประมงของชาวบ้านที่ว่างเว้นจากการออกจับปลา โดยล่องเรือชมป่าโกงกางสีเขียวครีมนกหลากหลายชนิดที่บินโฉบไปมา ที่สำคัญชมอุโมงค์โกงกาง ซึ่งถือเป็นสถาปัตยกรรมที่ธรรมชาติสรรค์สร้าง ลักษณะคือ ต้นโกงกางสองฝั่งค้อมตัวเข้าหากันจนเหมือนเป็นอุโมงค์อันร่มรื่น มีระยะทางยาวหลายร้อยเมตร จุดนี้สามารถจอดเรือ เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ให้เต็มปอด สามารถขยับแข้งขาขึ้นไปปีนบนรากของโกงกาง ที่กลายเป็นที่นวดเท้าธรรมชาติชั้นดี พร้อมกับกิจกรรมเดินหาหอยล่อแก หรือ หอยก้น เป็นที่สนุกสนาน

จากนั้นก็ออกจากอุโมงค์โกงกาง เรือพาจอดแวะพักที่ลานแคร่ไม้ไผ่ ซึ่งเป็นจุดพักสบาย ๆ ในการชมวิว 180 องศา ชมหมูนกกาน้ำหมื่น อาทิ นกกาน้ำ นกยางเป็ย นกยางเทา นกหัวขวาน นกเป็ดน้ำ เป็นต้น ที่มุ่งหน้ากลับรังหลังออกไปหาอาหารตั้งแต่เช้า ที่พลาดไม่ได้ คือ ช่วงพระอาทิตย์ตกยามเย็น และหากเป็นเวลากลางคืน ก็สามารถชมหิ่งห้อย พร้อมกับนับดาวอย่างเพลิดเพลิน สลับกับดูวิววิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ที่เป็นที่ตั้งของมัสยิด บ้านเรือนชุมชน และวิถีประมงพื้นบ้าน อาทิ การทำกุ้งแห้ง ไล่กรอก แกะสลักกล้วยไม้ลายมลายู และอาหารับ ซึ่งผลงานนั้นถือว่าสวยงาม และอื่น ๆ ความอุดมสมบูรณ์ของบางปูไม่เพียงเป็นความประทับใจของนักท่องเที่ยว แต่ยังเป็นที่เรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ และปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ให้เด็ก ๆ ที่ผู้ใหญ่ในวันนี้ต้องส่งไม้ต่อ เพื่อดูแลรักษาทรัพยากรของท้องถิ่นตนเองให้ยั่งยืนสืบไป ซึ่งในการบริการท่องเที่ยวมีข้อตกลงดังนี้ (1) กฎระเบียบในการเข้ามาใช้บริการในชุมชนท่องเที่ยวบางปู คือ ห้ามนำ 5 ส ได้แก่ สุนัข สุกร สุรา สายเดี่ยว สิ่งเสพติด ห้ามเล่นการพนัน ห้ามส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในยามวิกาล ห้ามประพฤติไปทางชู้สาว และทำอนาจาร ห้ามทิ้งขยะในสถานที่ท่องเที่ยว ห้ามจัดกิจกรรมที่ผิดหลักศาสนา รักษาความสะอาด และแต่งกายให้สุภาพ (2) กฎระเบียบในการล่องเรือ คือ ห้ามนำอาหารลงเรือ ห้ามทิ้งขยะ ขวดน้ำที่พาลงไป ห้ามจับไม้ระหว่างล่องเรือเพราะจะติดแล้วไปโดนคนข้างหลัง และห้ามทำลายป่า ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 4.2 แผนที่ทรัพยากรป่าโกงกาง

ที่มา: สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน, 2561

1.3 บริบทกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู

โครงสร้างของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู

คณะกรรมการบริหารมีสมาชิกที่มาจากประชาชนในตำบลบางปู ประกอบด้วยตำแหน่ง ประธานจำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 2 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน เภรัญญิก จำนวน 1 คน และกรรมการ จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 20 คน

วิสัยทัศน์

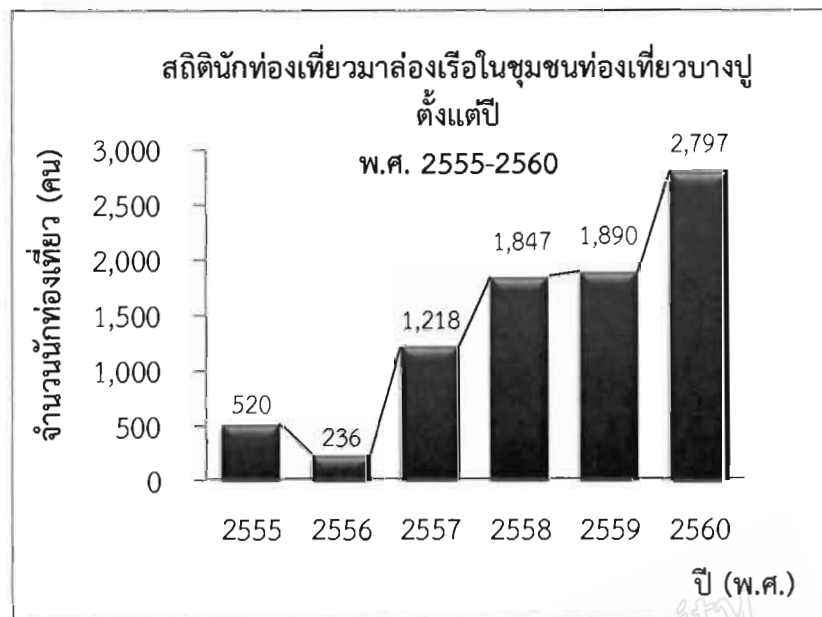
การส่งเสริม และประสานความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสากล

พันธกิจ

- 1) สนับสนุนให้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสนับสนุน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน
- 2) ให้บริการการฝึกอบรมความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 3) การสนับสนุนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้สามารถเกิดการประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจ และผลักดันนโยบายการท่องเที่ยวให้รับใช้ชุมชน
- 4) สร้างความร่วมมือให้ภาคีที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 5) เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย และภูมิภาค

ระเบียบข้อบังคับของชุมชนท่องเที่ยว

- 1) ชาวชุมชนบาลาดูวทุกคนคือสมาชิกตั้งแต่เกิด มีความรักความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นมิตรกับทุกคนที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน
- 2) ทุกคนมีหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รักและหวงแหนชุมชน ห้ามทำลายสภาพแวดล้อมชุมชนด้วยการทิ้งขยะ หรือทำลายระบบนิเวศน์
- 3) คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกชุมชนต้องมีความเสียสละ ตรงต่อเวลา ต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือทุกครั้ง มติที่ประชุมถือว่าเป็นที่สิ้นสุด
- 4) ชุมชนต้องมีการพัฒนา ชุมชน สายน้ำ ผืนป่าโกงกาง โดยต้องมีกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตัดแต่งกิ่งโกงกางที่ตกลงมาขวางการสัญจรของเรือในอุโมงค์โกงกางเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง และต้องร่วมกันขุดลอกร่องน้ำเพื่อให้เรือสัญจรโดยสะดวก อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ภาพ 4.3 สถิตินักท่องเที่ยวมาล่องเรือในชุมชนท่องเที่ยวบางปู ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560

ที่มา: กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู, 2561

ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

วิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู ที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสังเคราะห์ร่วมกัน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายใน

1) ด้านผู้นำ

ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวบางปูซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความคิดเห็นว่า การมีผู้นำที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาในทางที่ดีด้วย พบว่า การทำงานจากการรวมกลุ่มกัน ที่ทำด้วยจิตอาสาในการทำงาน ซึ่งประชาชนที่รวมกลุ่มกันได้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และเกษียณราชการ การเกิดขึ้นของชุมชนท่องเที่ยวบางปูมาเวลานี้ได้ ก็เนื่องมาจากการที่มีผู้นำ มีความรู้ความชำนาญ มีคณะกรรมการที่เชื่อใจซึ่งกันและกันในการบริหารจัดการ การทำงานที่โปร่งใส และแต่งตั้งคณะกรรมการตามความสามารถ และสนองต่อการทำงานที่แท้จริง ซึ่งมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับ TourBP01 ถึงความสำคัญของผู้นำไว้ดังนี้

“...หลังจากเกษียณก็ได้เข้ามาทำงานเพื่อช่วยเหลือชุมชน และสามารถแบ่งเบาภาระได้ ซึ่งสภาพภูมิประเทศอำนวยการกับพื้นที่ที่สามารถสร้างแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว และช่วยเหลือชุมชนได้ มีการทำงานที่โปร่งใส และแต่งตั้งคณะกรรมการตามความสามารถ และตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ การทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู จนถึงทุกวันนี้ ที่สำคัญ คือ ความสามัคคีของคณะกรรมการ และชุมชน จนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้เกิดผลประโยชน์กับชุมชนโดยตรง โดยสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวว่า

“...ปัจจุบันนี้ยังไม่มีเยาวชนที่จะมาทำงานต่อ และอีกอย่างผู้นำที่ไม่มีความแน่นอนที่จะสามารถทำงานในชุมชนได้ จึงต้องหาทดแทน...”

TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ยังได้กล่าวว่า การสร้างความเจริญให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างเศรษฐกิจให้ได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในคณะกรรมการกลับไม่มีเยาวชนที่มากพอจะมาทดแทนการทำงานได้ในอนาคต โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...ใช้จิตอาสาในการรวมกลุ่ม และมีหน้าที่ตามโครงสร้างที่เหมาะสม และการสามัคคีของกลุ่ม และชุมชน ที่สามารถสร้างรายได้ผลประโยชน์ให้กับชุมชนโดยตรง...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

ด้านผู้สนับสนุนมีความคิดเห็น ผู้นำหรือตัวแทนชุมชนจะมีความสำคัญในการเรียกประชุมร่วมกัน เมื่อมีปัญหาหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยสนับสนุนช่วยเหลือกันให้ชุมชนท่องเที่ยวเกิดการพัฒนาดียิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ TourBP008 ถึงความสำคัญของผู้นำไว้ดังนี้

“...สนับสนุนในการพัฒนาโดยหากเมื่อไหร่ใครหรือกลุ่มมีปัญหาอะไรก็จะเรียกนำมาประชุมร่วมกัน เพื่อให้ได้แก้ไขปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาชุมชนไปด้วยกัน...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

รวมถึงการสนับสนุนโดยการให้งบประมาณที่เหมาะสม แล้วนำไปบริหารตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...ได้สนับสนุนผู้นำในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการให้ งบประมาณที่เหมาะสม แล้วให้นำไปบริหารตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ มีการจัดกิจกรรมโดยการทำเวทีประชุมในการท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ TourBP0011 ที่กล่าวว่า

“...มีการจัดกิจกรรมโดยการทำเวทีประชุมในการท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว...”

(TourBP0011, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้มีความคิดเห็นในด้านผู้นำ พบว่า มีการบริการที่รวดเร็ว และกำหนดระยะเวลาท่องเที่ยวได้เหมาะสม ซึ่งนั้นก็เกิดจากการที่ทุกฝ่ายมีความร่วมมือสมานฉันท์กัน จนเกิดการให้บริการที่มีศักยภาพ ซึ่งได้นำมาสู่ประสิทธิภาพของการเปิดให้บริการท่องเที่ยว ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP0013 ถึงความสำคัญของผู้นำไว้ดังนี้

“...จากการเข้ามา ก็ได้เห็นว่าผู้ให้บริการมีความพร้อม และตรงต่อเวลาในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และมีกระบวนการให้บริการที่ไม่ซับซ้อน และรู้สึกว่าคนที่มาให้บริการมีศักยภาพพอ ไม่งั้นคงไม่บริการได้ดีขนาดนี้ และที่สำคัญมีการบริการที่รวดเร็วกำหนดเวลาท่องเที่ยวได้ดี...”

(TourBP0013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยผู้นำ ซึ่งมีความสำคัญเป็นเพราะว่าผู้นำ คือ บุคคลในกลุ่มที่สามารถนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมายที่วางไว้ และเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ และช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้ การมีผู้นำที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาในทางที่ดีด้วย ซึ่งสิ่งที่สามารถทำให้การดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยวบางปูมา ยาวนานนี้ได้ มีจุดแข็ง สรุปออกมาได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ผู้นำ มีความมั่นใจ คล่องแคล่ว และมีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งท่องเที่ยว มีความรู้ความชำนาญ (2) คณะกรรมการมีความสามัคคี เชื่อใจซึ่งกันและกันในการบริหารจัดการ (3) แต่งตั้งคณะกรรมการตามความสามารถ อีกทั้งหน่วยงานได้สนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น โดยการให้งบประมาณที่เหมาะสม แล้วนำไปบริหารตามจุดประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับการบริการที่รวดเร็วจากการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมบริหารของผู้นำ และบุคคลในชุมชน จุดอ่อน คือ ในคณะกรรมการไม่มีเยาวชนที่มากพอจะมาทดแทนการทำงานได้ในอนาคต

2) ด้านเงินทุน

เงินต้นทุนที่กลุ่มได้จัดหา มา เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างคุ้มค่า พบว่า การได้รับสนับสนุนงบประมาณจากการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี พัฒนาอำเภอ และมีเทศบาลบางปู วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาช่วยบางส่วน ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 ถึงความสำคัญของเงินทุนไว้ดังนี้

“...การรับงบประมาณสนับสนุนจากการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดปัตตานีเป็นหลัก มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เทศบาลตำบลบางปู มาช่วยบางส่วน แล้วก็ป้ายท่องเที่ยวได้รับสนับสนุนจากพัฒนาอำเภอ ศาลาได้จากแม่ทัพสัญจรจากนั้นได้จากการบริการท่องเที่ยว เราทำรายได้เสริมให้กับประชาชน...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ งบประมาณที่ยื่นไปเพื่อร้องขอตามวัตถุประสงค์นั้นจากการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี วัฒนธรรมจังหวัดบ้างอาจจะได้ไม่ตรงตามคำขอโดยสัมพันธ์กับ TourBP02 ที่กล่าวว่า

“...การรับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ โดยเฉพาะจากการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี วัฒนธรรมจังหวัดบ้าง และการทำเรื่องร้องขอจากหน่วยงานสนับสนุนไปแล้วบางครั้งจะได้ไม่ตรงตามที่ขอไป คือขออีกแบบ แต่กลับได้อีกแบบ...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งปัจจุบันนี้ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ มากนัก และได้จากการบริการท่องเที่ยวบ้าง ซึ่งเงินทุกบาททุกสตางค์จะเข้ากองกลางเพื่อใช้ในการซ่อมแซม โดยคณะกรรมการไม่ได้เงินรับจ้างมากนัก โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...การได้รับสนับสนุนจาก การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานีวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะนำมาสร้างหรือจัดกิจกรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเอง และการจะซ่อมแซม หรือพัฒนานั้นจะต้องยื่นขอขออนุมัติไปเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งปัจจุบันนี้ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนมากนัก และเงินทุกบาททุกสตางค์ที่ได้แบ่งจากค่าเรือจะเข้ากองกลางเพื่อใช้ซ่อมแซม...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้การได้รับความช่วยเหลือนั้น ต้องไม่เพียงพออย่างแน่นอน ซึ่งงบประมาณที่ได้มานำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ และซ่อมแซมในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว บางครั้งเมื่อได้รับการอนุมัติงบประมาณแล้ว ทางกลุ่มกลับไม่สามารถนำมาใช้ได้ เพราะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ร้องขอและขัดต่อพื้นที่ของกรมป่าไม้ โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...งบประมาณที่ได้มานำไปซ่อมแซมพื้นที่ท่องเที่ยวตามที่ได้ร้องขอจากแต่ละหน่วยงาน ซึ่งงบประมาณที่ได้มาไม่เพียงพอแน่นอน แต่บางครั้งเมื่อได้รับการอนุมัติงบประมาณแล้ว ทางกลุ่มกลับไม่สามารถนำมาใช้ได้ เพราะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ และขัดต่อพื้นที่ของกรมป่าไม้...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

ด้านผู้สนับสนุนมีความคิดเห็น พบว่า จะมีการใช้งบประมาณมากกว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือ เพราะว่าการพัฒนาส่วนใหญ่แล้วต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมพื้นที่ และบางครั้งหากให้การสนับสนุนโดยให้อุปกรณ์หรืออื่น ๆ แทน อาจจะไม่ตอบสนองต่อการดำเนินงานที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP008 ถึงความสำคัญของเงินทุนไว้ดังนี้

“...งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา เพราะส่วนใหญ่แล้วต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมพื้นที่ และบางครั้งหากให้การสนับสนุนโดยให้อุปกรณ์หรืออื่น ๆ อาจจะไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ ยังสนับสนุนการทำงานของชุมชนท่องเที่ยวบางปูอยู่บ้าง ซึ่งงบประมาณเหล่านี้ก็มาจากเงินกองกลาง งบโครงการบ้าง หรือจากการร้องขอของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูโดยตรง โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...มีหน้าที่ในการสนับสนุนการทำงานของชุมชนท่องเที่ยวบางปูอยู่บ้างโดยการหางบประมาณให้กลุ่มได้นำไปใช้บริหารกันเอง ซึ่งงบประมาณนั้นเป็นงบจากส่วนกลางที่นำมาให้แต่ละตำบล ตามโครงการหรือตามการร้องขอจากหน่วยงาน...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาใช้บริการได้ให้ความเห็น พบว่า ได้ประโยชน์มากมายจากการพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติสวยงาม มีอุโมงค์โกงกาง และนกนานาชนิด ซึ่งได้ทั้งได้รับประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ กลับไปจากการเข้ามาสัมผัสด้วยตนเอง ถือว่างบประมาณที่ลงทุนไปในการใช้บริการนั้นมีความเหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00013 ถึงความสำคัญของเงินทุนไว้ดังนี้

“...จากการเข้ามาใช้บริการรู้สึกว่าการใช้จ่ายในการใช้บริการครั้งนี้มีความเหมาะสมกับที่ได้ทั้ง ได้พักผ่อน ได้ประสบการณ์อะไรมากมาย แล้วก็ราคานั้นไม่ได้แพงมากเกินไปคุ้มค่าที่ได้ใช้บริการที่ได้เห็นธรรมชาติที่สวยงาม มีอุโมงค์โกงกางและนกนานาชนิดได้ประสบการณ์หลายอย่างแบบนี้...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยเงินทุนเป็นปัจจัยที่นำไปใช้ในการดำเนินกิจการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานอย่างคุ้มค่า โดยการจัดทำเรื่องร้องขอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมีทั้งการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดปัตตานี พัฒนาอำเภอ เทศบาล วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น จุดแข็ง พบว่า การใช้งบประมาณสนับสนุนในแต่ละครั้งได้ในวงเงินที่จำกัด จึงจำเป็นในการบริหารจัดการบริการให้มีคุณภาพที่สุดเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการมากที่สุด และได้รับ

งบประมาณจากส่วนแบ่งของเรือประมงไว้เป็นส่วนกลาง ในการนำไปปรับปรุงซ่อมแซมในศูนย์เรียนรู้ ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยไม่ได้รับส่วนแบ่งเป็นรายบุคคลใด ๆ อีกทั้งหน่วยงานจะมีการสนับสนุน งบประมาณมากกว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือ เพราะการพัฒนาส่วนใหญ่ต้องใช้งบประมาณในการ ซ่อมแซมพื้นที่ และบางครั้งหากให้การสนับสนุนโดยให้อุปกรณ์หรืออื่น ๆ แทน อาจไม่ตอบสนองต่อ ความต้องการที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์จากการเข้ามาใช้บริการทั้งความเหมาะสม สวยงามของพื้นที่ และค่าใช้จ่ายในการเข้ามาใช้บริการมีความเหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยว จุดอ่อน พบว่า การได้รับงบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ และไม่ต่อเนื่องกัน

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์

สิ่งที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญสำหรับกลุ่มนั้นคือ เครื่องมือ กลุ่มต้องมีเครื่องมือในการผลิต สินค้าเพื่อที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กลายเป็นสินค้าที่สามารถให้บริการ และเปิดให้บริการ โดยอาศัยการ สร้างคุณค่าให้เกิดมูลค่า พบว่า ในพื้นที่ป่าชายเลนมีอะไรที่น่าสนใจอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต สรรพคุณทางยา และการศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ปัจจุบันกลุ่มมีเรือที่ได้รับจากการสนับสนุนของ หน่วยงานจำนวน 2 ลำ ที่เป็นเรือฉกฉวย ใช้ในกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ต้องช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ส่วน ของประชาชนชาวประมงนั้นมีอยู่หลายร้อยลำในการทำประมงทั้งเรือเล็ก และเรือใหญ่ แต่ในการทำ เรือบริการท่องเที่ยวจากการเว้นว่างทำประมงนั้น มีอยู่ 15-30 ลำ ซึ่งเสื้อชูชีพนั้นมีอยู่ทุกลำที่พร้อม ให้บริการ โดยเสื้อชูชีพจะเป็นเจ้าของเรือเท่านั้นที่ซื้อมาให้บริการเอง ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP04 กล่าวถึงความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

“...กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีเรืออยู่ 2 ลำ ซึ่งเรื่อนั้นได้จากการของบของ จากหน่วยงาน ในส่วนของเรือประชาชนชาวประมงนั้นมีอยู่หลายร้อยลำใน การทำประมงทั้งเรือเล็ก และเรือใหญ่ แต่ในการทำเรือบริการท่องเที่ยว จากการเว้นว่างทำประมงนั้น มีอยู่ 15-30 ลำ ซึ่งเสื้อชูชีพนั้นมีอยู่ทุกลำที่ พร้อมให้บริการ โดยเสื้อชูชีพจะเป็นเจ้าของเรือเท่านั้นที่ซื้อมาให้บริการเอง ในส่วนเครื่องมือทำความสะอาดกลุ่มได้ซื้อมาโดยใช้งบที่ได้จากการเปิดใช้ บริการท่องเที่ยว และกลุ่มจะช่วยเหลือทำความสะอาดด้วยตนเอง หากใครว่างก็ ไปช่วยกันทำ เพราะไม่มีงบจะจ้างคนอื่นทำ บางครั้งก็จะมีเด็กโรงเรียนเข้า มาจัดกิจกรรมช่วยเหลือทำความสะอาดอยู่บ้าง และเมื่อสังเกตในศูนย์ เรียนรู้ท่องเที่ยวแล้วจะเห็นว่าถึงขยะที่กลุ่มได้ทำเองจากการตัดแปลงเอา ล้อรถยนต์ที่ไม่ใช้งานมาซ้อนกันจนเป็นถังขยะ ซึ่งไม่เพียงพออย่างแน่นอน อีกทั้งถึงขยะที่ได้จากการสนับสนุนภายนอกนั้นยังไม่มี ไฟฟ้าในศูนย์เรียนรู้ ท่องเที่ยวกลุ่มก็ทำเอง โดยไม่มีหน่วยงานมาสนับสนุน...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว มีไฟฟ้าของกลุ่มที่ทำเอง โดยไม่มีหน่วยงานมา สนับสนุน ซึ่งเสาไฟฟ้าไม่มีความคงทน ไฟส่องสว่างไม่ทั่วถึง และห้องอาบน้ำไม่มี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญใน การเร่งแก้ไข ซ่อมแซม โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...เครื่องมือในพื้นที่มีไฟฟ้าของกลุ่มที่ทำเองโดยไม่มีหน่วยงานมาสนับสนุน ซึ่งเสาไฟฟ้านั้นไม่ความคงทน และส่องสว่างไม่ทั่วถึง ห้องอาบน้ำไม่มี...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ในอนาคตจะมีเรือเพิ่มขึ้นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวได้ใช้นั้น คือ เรือแคนู ที่สามารถให้กับนักท่องเที่ยวได้ขับด้วยตนเอง และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เป็นตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...ในอนาคตจะมีอุปกรณ์เพิ่มขึ้นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวได้ใช้นั้น คือ เรือแคนู ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถขับด้วยตนเอง และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวได้ใช้บริการ...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ในการได้รับอุปกรณ์จากผู้สนับสนุนโดยส่วนใหญ่จะได้ไม่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้เครื่องมือทำความสะอาดกลุ่มได้ซื้อมาโดยใช้งบที่ได้จากการเปิดให้บริการท่องเที่ยว อีกทั้งกลุ่มจะช่วยเหลือทำความสะอาดซึ่งกันและกัน หากใครว่างให้ไปช่วยกันทำ เพราะขาดงบประมาณในการจ้างทำความสะอาด บางครั้งโรงเรียนประถมศึกษาได้เข้ามาจัดกิจกรรมช่วยเหลือทำความสะอาด รวมทั้งยังขาดถึงขยะที่ได้จากการสนับสนุนภายนอก นอกจากนี้ในเรื่องที่พัก ชุมชนท่องเที่ยวบางบูยังขาดโฮมสเตย์ที่พร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัวเล็ก ๆ เนื่องจากว่าชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ และมีบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงยากที่จะให้ประชาชนเข้าใจ มีเพียงโฮมสเตย์หลังเดียวที่รองรับได้ถึง 40-50 คน ที่พร้อมให้บริการ โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...เครื่องมือทำความสะอาดกลุ่มได้ซื้อมาโดยใช้งบที่ได้จากการเปิดให้บริการท่องเที่ยว อีกทั้งจะช่วยกันทำความสะอาดเมื่อใครว่างก็ไปช่วยกันทำ เพราะไม่มีงบจะจ้างคนอื่นทำบางครั้งก็จะมีเด็กโรงเรียนเข้ามาจัดกิจกรรมช่วยเหลือทำความสะอาดอยู่บ้าง แต่ยังขาดถึงขยะที่ได้จากการสนับสนุนภายนอก การได้รับอุปกรณ์จากผู้สนับสนุนโดยส่วนใหญ่จะได้ไม่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ท่องเที่ยว ที่พักชุมชนท่องเที่ยวบางบูยังไม่มีโฮมสเตย์ที่พร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัว เนื่องจากว่าชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ และมีบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงยากที่จะให้ประชาชนเข้าใจ มีเพียงโฮมสเตย์หลังเดียวที่รองรับได้ถึง 40-50 คน ที่พร้อมให้บริการ

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

ด้านผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ พบว่า มีการจัดทำประชาคมในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธุ์สัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธุ์อนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP009 กล่าวถึงความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

“...การสนับสนุนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด โดยการจัดทำประชาคมในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธัสัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธุ์อนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งการสนับสนุนจะเป็นงบประมาณมากกว่า บางครั้งก็ได้รับการสนับสนุนในรูปแบบของอุปกรณ์เครื่องมือบ้าง เพราะว่าการให้งบประมาณจะได้นำไปใช้พัฒนาซ่อมแซม ซื่ออุปกรณ์ได้ โดยสอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวว่า

“...การสนับสนุนจะเป็นงบประมาณมากกว่าที่เป็นอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ เพราะว่าการให้งบประมาณจะได้นำไปใช้พัฒนาซ่อมแซม ซื่ออุปกรณ์ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนที่เป็นวัตถุดิบในการทำอาหารพื้นถิ่น สนับสนุนการปรับภูมิทัศน์ให้คงความสวยงามไว้ โดยสอดคล้องกับ TourBP0011 ที่กล่าวว่า

“...มีการสนับสนุนวัตถุดิบในการทำอาหารพื้นถิ่น และยังสนับสนุนการปรับภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว...”

(TourBP0011, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อุปกรณ์ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเน้นเป็นเสื้อชูชีพเพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวยามขึ้นเรือเพื่อความปลอดภัย และในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวจะเห็นว่ามิถงขยะที่กลุ่มได้ ทำเองจากการตัดแปลงเอาล้อรถยนต์ที่ไม่ใช้งานมาซ้อนกันจนเป็นถังขยะ ซึ่งไม่เพียงพออย่างแน่นอน อีกทั้งขาดถังขยะแยกประเภทขยะ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

“...ซึ่งที่ได้สังเกตเห็นว่าอุปกรณ์ชูชีพของเขามีความปลอดภัยและมีเพียงพอ กับทุกคน และในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวจะเห็นว่ามิถงขยะที่กลุ่มได้ทำเองจากการตัดแปลงเอาล้อรถยนต์ที่ไม่ใช้งานมาซ้อนกันจนเป็นถังขยะ ซึ่งไม่เพียงพออย่างแน่นอน อีกทั้งขาดถังขยะแยกประเภทขยะ...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ ยังกล่าวถึงเสื้อชูชีพที่ใช้บริการมีความปลอดภัย เพียงพอกับนักท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าไม่ได้สึกมากแต่ก็มีความพร้อมไว้ก่อน แต่ขาดไฟฉายในช่วงเวลาที่มีมืดหรือลงเก็บหอยกัน อีกทั้งยังขาดห้องอาบน้ำ และขาดโฮมสเตร์ ซึ่งควรมีเต็นท์รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการตั้งแคมป์ในศูนย์ท่องเที่ยวบางปู โดยสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...อุปกรณ์ซูชิพที่ใช้บริการมีความปลอดภัยเพียงพอกับนักท่องเที่ยว ถึงแม้ น้ำไม่ได้ลึกมากแต่ก็มีความพร้อมไว้ก่อน แต่ขาดไฟฉายในช่วงเวลาที่มืด หรือลงเก็บหอยกัน อีกทั้งยังขาดห้องอาบน้ำ และขาดโคมสเตอร์ ซึ่งควรมี เต้นท์รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการตั้งแคมป์ในศูนย์ท่องเที่ยวบางปู...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนให้สามารถดำเนินการท่องเที่ยวขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง จุดแข็ง พบว่า การมีอ่าวปิดตानी มีป่าชายเลน และที่สำคัญมีเรือประมงของชาวบ้าน ที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวนี้ได้ และวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม ทรัพยากรที่มีอยู่ในน้ำ ในป่าชายเลน มีส่วนช่วยให้การดำเนินการท่องเที่ยวนี้มีคุณค่า และหลากหลายมากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มมีเรือที่ได้รับจากการสนับสนุนจากหน่วยงานจำนวน 2 ลำ ใช้ในกรณีฉุกเฉิน ส่วนของประชาชนที่เว้นว่างจากการทำประมง ทั้งเรือเล็ก และเรือใหญ่ มีอยู่ 15-30 ลำ ซึ่งมีเรือซูชิพที่เป็นของเจ้าของเรือเตรียมไว้พร้อมให้บริการ อีกทั้งในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว มีท่าเรือ ไฟฟ้า ถึงขยะ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก อีกทั้งโคมสเตอร์มีเพียงหลังเดียวที่รองรับได้ถึง 40-50 คน ที่พร้อมให้บริการ เนื่องจากว่าชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ และมีบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงยากที่จะให้ประชาชนเข้าใจ ทั้งนี้หน่วยงานยังมีการสนับสนุนความช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธ์สัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธ์อนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป บางครั้งได้รับการสนับสนุนในรูปแบบของอุปกรณ์ เครื่องมือ และได้รับการสนับสนุนที่เป็นวัตถุดิบในการทำอาหารพื้นถิ่น ซึ่งในส่วนของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นเป็นเรือซูชิพเพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวยามขึ้นเรือเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเรือซูชิพที่ใช้บริการมีความปลอดภัย เพียงพอกับนักท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าน้ำไม่ลึกแต่เพื่อความปลอดภัย จุดอ่อน พบว่า อุปกรณ์เครื่องมือที่มีในแหล่งท่องเที่ยว มีความเสื่อมโทรม ไฟฟ้าส่องสว่างไม่ทั่วถึง ถึงขยะไม่เพียงพอ ขาดถึงขยะแยกประเภทในทุกจุด พื้นที่ไม่สะอาด ขาดห้องอาบน้ำ และขาดโคมสเตอร์ที่เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งควรมีเต้นท์รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการตั้งแคมป์ ปังยาง ในศูนย์ท่องเที่ยวบางปู

4) ด้านการบริหาร

เป็นการลงมือกระทำหลังจากวางหลักการบริหารแล้ว นำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้ง ผู้นำ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ มาจัดการตามหลักการที่วางไว้ โดยมีกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อทำให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ พบว่า การจัดหาเยาวชนที่มีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม แต่เยาวชนไม่เข้ากลุ่ม จึงไม่สามารถต่อยอดได้ ถ้าหากเยาวชนไม่มีความสนใจ กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูจะอยู่ต่อยากมาก ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP02 กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

“...การเตรียมงานด้านบุคคลทดแทน โดยพยายามจัดหาเยาวชนให้มีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม แต่เยาวชนไม่เข้ากลุ่ม จึงไม่สามารถต่อยอดได้ ถ้าหากเยาวชนไม่มีความสนใจในการสานต่อ กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูจะอยู่ต่อยากมาก...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ยังได้กล่าวถึงการดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้วขั้นหนึ่ง แต่จะให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเหมือนที่อื่น ๆ นั้น ยังไม่ได้ เป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...การดำเนินงานประสบความสำเร็จแล้วขั้นหนึ่ง แต่จะให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเหมือนที่อื่น ๆ นั้น ยังไม่ได้ เป็นเพราะ งบประมาณ...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ สภาภูมิประเทศอำเภอกับพื้นที่ ที่สามารถสร้างแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวช่วยเหลือชุมชนได้ จึงมีการไปทัศนศึกษาดูงานที่อื่น ๆ เช่น ที่จังหวัดระยอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ให้เกิดการนำมาพัฒนาได้สอดคล้องกับพื้นที่ให้มากที่สุด สามารถนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในบางปูให้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ และเกิดผลดีกับทุกฝ่าย ที่จะได้รับทั้งตำบล อำเภอ จังหวัด ที่สามารถสร้างชื่อเสียงได้ โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...สภาภูมิประเทศ อำเภอกับพื้นที่ที่สามารถสร้างแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวช่วยเหลือชุมชนได้ การพัฒนาจากการไปดูงานพื้นที่อื่นให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์ และเกิดผลดีกับทุกฝ่าย ที่จะได้รับทั้งตำบล อำเภอ จังหวัด ที่สามารถสร้างชื่อเสียงได้...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งการประชุมไม่ค่อยมี เมื่อมีการเรียกประชุมแล้วกลับมาสาย อีกทั้งเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงเกิดการสร้างกลุ่มมัคคุเทศก์ในระดับประถมศึกษา แต่หลังจากเด็กออกไปเรียนสถานที่อื่น ก็ไม่สามารถมาช่วยเหลือเป็นมัคคุเทศก์น้อยได้อีก จึงคิดว่าไม่ต่อยอดในการสร้างมัคคุเทศก์น้อยอีกต่อไป อีกทั้งด้วยพื้นที่ท่องเที่ยวบางปู เป็นที่รู้จักมากขึ้น และสามารถหารายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนทางออนไลน์ได้ด้วยตนเอง ในระยะหลัง 2-3 ปีนี้ บทบาทของมัคคุเทศก์น้อยจึงได้หยุดไป โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...การประสานงานที่ไม่ค่อยชัดเจน และการประชุมไม่ค่อยมี เมื่อมีการเรียกประชุมแล้วกลับมาสาย อีกทั้งไม่ครบจำนวนสมาชิกกลุ่ม ในส่วนการทำงานนั้นบุคคลที่จะเข้ามาทดแทน นั้นคือ มัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่และรู้ถึงเรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดี จากการไปดูงานต่างพื้นที่แล้วได้นำมาฝึกอบรมกับนักเรียน เพื่อคอยให้การต้อนรับ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งได้มีความเข้มแข็งที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต แต่ปัจจุบันนี้ได้หยุดฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยแล้ว เนื่องด้วยพื้นที่ท่องเที่ยวบางปูเป็นที่รู้จักมากขึ้น และสามารถหารายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนทางออนไลน์ได้ด้วยตนเองในระยะหลัง 2-3 ปีนี้บทบาทของมัคคุเทศก์น้อยจึงได้หยุดไป...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้การบริหารขาดบุคคลทดแทนที่จะมาสานต่อในอนาคต บุคคลที่จะเข้ามาทดแทน นั่นคือ มัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่ และรู้ถึงเรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดี จากการไปดูงานต่างพื้นที่ แล้วได้นำมาฝึกอบรมกับนักเรียน เพื่อคอยให้การต้อนรับ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งได้มีความซึ่มซับที่จะดำเนินงานต่อในอนาคต แต่ปัจจุบันนี้ได้หยุดฝึกการอบรมมัคคุเทศก์น้อยแล้ว โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...การเตรียมบุคคลทดแทนนั้นยังไม่มี เพราะเคยสร้างกลุ่มมัคคุเทศก์ในระดับประถมศึกษาแล้ว แต่หลังจากเด็กออกไปเรียนที่อื่น ก็ไม่สามารถมาช่วยเหลือเป็นมัคคุเทศก์น้อยได้อีกจึงคิดว่าไม่ต่อยอดในการสร้างมัคคุเทศก์น้อยอีกต่อไป...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

ด้านผู้สนับสนุนมีความคิดเห็น พบว่า การบริหารกลุ่มสามารถสร้างสรรค์ได้อีก หากมีการรวมกลุ่มที่หลากหลายเพศ อายุ เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความต้องการที่ต่างกันให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP008 กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

“...โอกาสในการพัฒนา กลุ่มสามารถสร้างสรรค์ได้อีกหากมีการรวมกลุ่มที่หลากหลายเพศ อายุ เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความต้องการที่ต่างกันให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สามารถศึกษาให้ความรู้กับพื้นที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในป่าโกงกางจากนักปราชญ์ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สามารถศึกษาให้ความรู้กับพื้นที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆที่มีอยู่ในป่าโกงกางจากนักปราชญ์ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

แต่ในบางครั้งการบริหารก็เป็นอุปสรรคเพราะบางคนก็ไม่ว่าง บางคนเวลาว่างก็ไม่ตรงกัน ทำให้เข้ามาร่วมกิจกรรมไม่ได้ โดยสอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวว่า

“...ในการบริหารจะเป็นอุปสรรคส่วนใหญ่ในเรื่องของคนมากกว่า เพราะบางคนก็ไม่ว่างบางคนเวลาว่างก็ไม่ตรงกันทำให้มาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวได้ให้ความเห็นการบริหาร พบว่า เป็นการบริหารที่ดีเห็นได้จากการให้บริการเพราะเราสามารถทำให้เราได้รับความรู้ อีกทั้งมีการบริหารเวลาในการท่องเที่ยวได้เหมาะสมไม่นาน ไม่เสียโอกาส ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

“...จากการที่ได้เข้าใช้บริการเห็นได้ว่าพวกเขามีการบริหารที่ดี เพราะเราสามารถทำให้เราได้รับความรู้ อีกทั้งมีการบริหารเวลาในการท่องเที่ยวได้เหมาะสมไม่นาน และเสียโอกาส...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

รวมถึงการบริหารที่ไม่มีความซับซ้อน มีการบริการก็เป็นกันเอง และจึงรู้สึกปลอดภัยจากความสามารถของกลุ่มที่ได้เห็น โดยสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...การบริหารของเขาก็ดีนะ ไม่มีความซับซ้อนอะไร บริการก็เป็นกันเอง และรู้สึกปลอดภัยจากความสามารถของพวกเขา...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหาร ที่เป็นการบริหารทั้งผู้นำเงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ มาจัดการตามหลักการที่วางไว้ เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศ อำนวยกับพื้นที่ที่สามารถสร้างแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ช่วยเหลือชุมชนได้ โดยมีการบริหารดังนี้ จุดแข็ง พบว่า ให้ทัศนะศึกษาดูงานที่อื่น ๆ เช่น ที่จังหวัดระยอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ให้เกิดการนำมาบริหารพัฒนาได้สอดคล้องกับพื้นที่ให้มากที่สุด และการพัฒนามัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่ และรู้ถึงเรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดี เพื่อให้เกิดความซึ่มซึบที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต อีกทั้งหน่วยงานยังให้ความสำคัญสนับสนุนการบริหารโดยการให้รวมกลุ่มที่หลายเพศ อายุ เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความต้องการที่ต่างกันให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้ และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สามารถศึกษา ให้ความรู้กับพื้นที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในป่า โกงกางจากนักปราชญ์ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน และนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงการบริหารจัดการที่ดีเพราะสามารถให้ความรู้ เข้าใจง่าย มีการบริหารเวลาในการท่องเที่ยวได้เหมาะสมไม่นาน ไม่เสียโอกาส และรู้สึกปลอดภัยจากการใส่ใจ เป็นกันเองของผู้ให้บริการ จุดอ่อน พบว่า การบริหารเป็นอุปสรรคเพราะบางคนไม่ว่าง บางคนเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้ อีกทั้งการสร้างกลุ่มมัคคุเทศก์ในระดับประถมศึกษา แต่หลังจากเด็กจบระดับประถมศึกษา เพื่อออกไปศึกษาต่อสถานที่อื่น ๆ จึงไม่สามารถเข้ามาช่วยเหลือเป็นมัคคุเทศก์น้อยได้อีก

5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

การทำงานด้วยจิตอาสา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น แม้ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงก็ตาม จนเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลต่อ ๆ ไป ในการทำงาน พบว่า เป็นการทำงานที่โปร่งใส ไม่คอร์รัปชัน โดยไม่ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความไม่พอใจกัน ซึ่งทุกคนเปิดเผยทุกอย่างไม่ปิดบังกัน โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่ และที่ได้มา เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่จะต้องบอก

รายละเอียดให้คณะกรรมการได้รับทราบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตในการทำงานร่วมกัน ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP02 กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมหรือจริยธรรม ไว้ดังนี้

“...การที่ไม่มีการคอร์รัปชัน และไม่ปิดบังในการทำงานของแต่ละหน้าที่ โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่ และที่ได้มา เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่จะต้องบอกรายละเอียดให้คณะกรรมการได้รับทราบ ถ้าหากไม่มีความเข้มแข็งกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูคงไม่อยู่รอดจนถึงทุกวันนี้แล้ว...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

รวมทั้งการทำงานที่เต็มไปด้วยจิตสาธารณะ เช่น การทำความสะอาดของกลุ่มที่ช่วยกันทำ เมื่อใครที่ว่างก็ให้ไปช่วยกันทำความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...การทำความสะอาดของกลุ่มที่ช่วยกันทำ เช่น ใครที่ว่างก็ให้ไปช่วยกันทำความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้กลุ่มเข้มแข็ง มีจิตสาธารณะ และที่สำคัญการทำงานนี้ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเงินที่ได้รับที่แน่นอน จึงต้องใช้ความสามัคคีในการดำเนินงานทำงานเป็นอย่างมาก โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...ถ้ากลุ่มไม่เข้มแข็ง ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่อาจที่จะอยู่ได้ และที่สำคัญการทำงานนี้ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเงินที่ได้รับที่แน่นอน จึงต้องใช้ความสามัคคีในการดำเนินงานทำงานเป็นอย่างมาก...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน จุดแข็ง พบว่า การทำงานที่โปร่งใส ไม่คอร์รัปชัน ทำให้ทุกฝ่ายมีความพอใจกันในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่ และที่ได้รับมา ซึ่งต้องมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้งบประมาณ ให้คณะกรรมการได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตจากการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการทำงานที่เต็มไปด้วยจิตสาธารณะ เช่น การรวมกลุ่มของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และการทำความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว หากเมื่อใครว่างให้ไปช่วยกันทำความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

6) ด้านการตลาด

การสร้างความสำเร็จให้กับสิ่งที่ได้สร้างขึ้นมา จนเกิดความพึงพอใจต่อการบริการ โดยการแนะนำผ่านกิจกรรมทางใดทางหนึ่งหรือกลับมาใช้บริการอีกครั้ง และสามารถขยายกิจการให้เป็นที่รู้จักได้กว้างขึ้น พบว่า การสร้างชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เป็นที่รู้จัก ถึงความอุดมสมบูรณ์

สวยงาม ของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน และเป็นจุดเด่นในการเปิดให้บริการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาใช้บริการรับชมความสวยงามที่บางปู โดยการบอกเล่ากันปากต่อปาก ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการตลาดไว้ดังนี้

“...การสร้างชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เป็นที่รู้จัก ถึงความอุดมสมบูรณ์สวยงาม ของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน และเป็นจุดเด่นในการเปิดให้บริการท่องเที่ยว การที่มีป่าชายเลนที่เป็นจุดเด่นของสัญลักษณ์ในการค้าขาย จึงจำเป็นที่จะทำให้คนได้รู้จักมากยิ่งขึ้นจากการไปเที่ยวแล้วนำไปเล่าต่อ ๆ กัน...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนที่อนุรักษ์ไว้ และจะเป็นการสร้างจุดขายของชุมชนให้ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และมีการแนะนำทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถึงความสวยงาม โดยไม่ให้เกิดกลัวในพื้นที่นี้ จนเกิดเป็นที่รู้จักมากขึ้น และเกิดความเจริญมากกว่านี้ โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนที่อนุรักษ์ไว้ และจะเป็นการสร้างจุดขายของชุมชนให้ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ต้องการให้คนมาเที่ยว มีการแนะนำทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถึงความสวยงาม โดยไม่ให้เกิดกลัวในพื้นที่นี้ และเพื่อต้องการให้เกิดความเจริญมากกว่านี้...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การสร้างชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เป็นที่รู้จัก ถึงความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม ของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน จุดแข็ง พบว่า ให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน และเป็นจุดเด่นในการเปิดให้บริการท่องเที่ยว รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนที่อนุรักษ์ไว้ และเป็นการสร้างจุดขายของชุมชนให้ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาใช้บริการรับชมความสวยงามที่บางปู โดยการบอกเล่ากันปากต่อปาก และมีการแนะนำทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถึงความสวยงาม โดยไม่ให้เกิดกลัวในพื้นที่นี้ จนเกิดเป็นที่รู้จักมากขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และเกิดความเจริญมากยิ่งขึ้น

2.2 ปัจจัยภายนอก

1) ด้านการเมือง

เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงผลักดันทางการเมือง และข้อกำหนดต่าง ๆ ที่จะมาส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินธุรกิจทั้งในแง่บวก และแง่ลบ แรงผลักดันนี้มักมีพลังค่อนข้างสูง ซึ่งสิ่งที่สามารถพบได้ไม่ว่าจะเป็นด้านระบอบการปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง นโยบายของรัฐ และระบบความปลอดภัย เป็นต้น พบว่า ในชุมชนบางปูไม่มีการเมืองเข้ามาแทรกแซง ถ้าหากการเมืองเข้ามา ก็จะต้องมีปัญหาอย่างแน่นอน เพียงแต่ว่าเทศบาลตำบลบางปูจะไม่สนับสนุนกลุ่มท่องเที่ยวโดยตรง

เว้นแต่จะร้องขอมาโดยตรง อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มสามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งเทศบาลมากนัก ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP02 กล่าวถึงความสำคัญของการเมืองไว้ดังนี้

“...ไม่มีการเมืองเข้ามาแทรกแซง ถ้าหากการเมืองเข้ามาก็จะต้องมีปัญหาอย่างแน่นอนและหน่วยงานไม่ได้มีความขัดแย้งกับพื้นที่เพียงแต่ว่าเทศบาลตำบลบางปูจะไม่สนับสนุนกลุ่มเว้นแต่จะร้องขอมาโดยตรงอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มสามารถอยู่รอดด้วยตนเองโดยไม่พึ่งเทศบาลมากนัก...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

มีการอำนวยความสะดวก จากกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และหน่วยงานไม่ได้มีความขัดแย้งกับพื้นที่ เพราะถ้าหากมีความขัดแย้งกัน กลุ่มการท่องเที่ยวคงอยู่ได้ไม่นานมาจนถึงทุกวันนี้โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...มีการจัดเจ้าหน้าที่มาอำนวยความสะดวก เช่น กองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นต้น และปัญหา กับหน่วยงานนั้นไม่มี เพราะถ้าหากมีความขัดแย้งกันกลุ่มก็อยู่ไม่ได้จนถึงทุกวันนี้...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

รวมทั้งมีระบบความปลอดภัยทางน้ำ คือ มีเสื้อชูชีพ มีเรือเร็วในการช่วยเหลือยามฉุกเฉิน และยังได้รับความร่วมมือกับประชาชนในการช่วยกันเป็นหูเป็นตา นอกจากนี้ชุมชนท่องเที่ยวบางปูเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับประชาชน และสถานการณ์ความรุนแรงในชุมชนบางปูไม่มีอย่างแน่นอน โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...ความปลอดภัยจะมีเสื้อชูชีพ มีเรือเร็วในการช่วยเหลือยามฉุกเฉิน ส่วนชุมชนจะช่วยกันเป็นหูเป็นตา และเมื่อกกล่าวถึงความรุนแรงในสามจังหวัดชุมชนท่องเที่ยวบางปูไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับประชาชนแต่สถานการณ์ความรุนแรงในชุมชนบางปูไม่มีอย่างแน่นอน...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ภายในชุมชนมีการจัดระเบียบคอยรักษาความปลอดภัย ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้ามา ทั้งจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กองอาสารักษาดินแดน (อส.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจ โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...ชุมชนมีการจัดระเบียบคอยรักษาความปลอดภัย ทั้งที่กำนัน ทีมผู้ใหญ่บ้าน กองอาสารักษาดินแดน (อส.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจ เพื่อความเรียบร้อย...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งยังมีการประสานกับหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน ประชาชน ต่างก็ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมาโดยตลอด โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...มีระบบความปลอดภัย คือ โดยประสานกับหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน ประชาชน ต่างก็ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้ชุมชนได้จัดระบบความปลอดภัยในการดูแลสอดส่องตลอดเวลา ฝ่ายปกครองทุกฝ่ายต่างก็ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ทั้งชุดรักษาความสงบหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ รวมทั้งมีกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้ตลอดทาง เพื่อความสงบเรียบร้อย โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...ชุมชนได้จัดระบบความปลอดภัยในการดูแลสอดส่องตลอดเวลา ฝ่ายปกครองทุกฝ่ายต่างก็ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ทั้งชุดรักษาความสงบหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ รวมทั้งมีกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้ตลอดทาง...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

ด้านผู้สนับสนุนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น พบว่า การเข้ามาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยการให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว และถ้านักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการโดยการผ่านหน่วยงาน จะช่วยประสานให้โดยตรงเพื่อความสะดวก และรวดเร็ว ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP008 กล่าวถึงความสำคัญของการเมืองไว้ดังนี้

“...การเข้ามาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยการให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว และถ้านักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการโดยการผ่านหน่วยงาน จะช่วยประสานให้โดยตรงเพื่อความสะดวก และรวดเร็ว...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งการส่งเสริมความปลอดภัยในชุมชนโดยการจัดทีมชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และกองอาสารักษาดินแดน (อส.) โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...การส่งเสริมความปลอดภัยในชุมชนโดยการจัดทีม และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้กล่าวถึงสิ่งที่อำนวยความสะดวกในชุมชนอย่างอื่นก็มีพร้อมทุกอย่าง แต่ยังขาดโฮมสเตร์ที่พักสำหรับกลุ่มเล็ก ๆ เพราะชุมชนบางปูเป็นชุมชนมุสลิมจึงไม่ค่อยนิยมในการทำเป็นโฮมสเตร์ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการเมืองไว้ดังนี้

“...สิ่งที่อำนวยความสะดวกในชุมชนมีพร้อมทุกอย่าง แต่ยังขาดโฮมสเตร์ เพราะชุมชนบางปูเป็นชุมชนมุสลิมจึงไม่ค่อยนิยมในการทำเป็นโฮมสเตร์ ซึ่งมีเพียงหลังเดียวเท่านั้นที่รองรับมากถึง 40 คน...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

ทั้งยังมีความปลอดภัยในการใช้บริการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากว่าการเมือง ความรุนแรง จะไม่ค่อยเป็นผลกับการเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งพอใจกับการอำนวยความสะดวกตั้งแต่เข้ามา และมีร้านขายของอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเมื่อต้องการใช้ของจำเป็นอย่างเร่งด่วน เช่น ต้องการซื้อรองเท้าและสำรองในการล่องเรือ โดยสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...เมื่อเข้ามาแล้วสิ่งสำคัญ คือ ความปลอดภัยในการใช้บริการ เนื่องจากว่าการเมือง ความรุนแรงจะไม่ค่อยเป็นผลกับการเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งตั้งแต่เข้ามาพอใจกับการอำนวยความสะดวก และมีร้านขายของอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเมื่อต้องการใช้ของจำเป็นอย่างเร่งด่วน เช่น ต้องการซื้อรองเท้าและสำรองในการล่องเรือ...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินธุรกิจทั้งในแง่บวก และแง่ลบ ไม่ว่าจะเป็นด้านระบอบการปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง นโยบายของรัฐ และระบบความปลอดภัย เป็นต้น โอกาส พบว่า ในชุมชนท่องเที่ยวบางปูไม่มีการเมืองเข้ามาแทรกแซง เพราะการเมืองเข้ามาต้องมีปัญหาอย่างแน่นอน และหากเกิดความขัดแย้งกัน กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูคงอยู่ไม่ได้มาจนถึงทุกวันนี้ ทั้งนี้ภายในชุมชนได้รับการสนับสนุนจัดระบบความปลอดภัย ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้ามาใช้บริการ จากหน่วยงาน ได้แก่ กองอาสารักษาดินแดน (อส.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจ และได้มีส่วนร่วมช่วยกันเป็นหูเป็นตาจากประชาชน ส่วนในระบบความปลอดภัยทางน้ำ ได้แก่ เสื้อชูชีพ และเรือเร็วในการช่วยเหลือยามฉุกเฉิน ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน ประชาชน ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมาโดยตลอด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้พูดถึงความปลอดภัยในการใช้บริการเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากว่าการเมืองไม่เป็นผลกับการเลือกเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งมีความพอใจกับการได้รับความอำนวยความสะดวกตั้งแต่เข้ามา อีกทั้งยังมีร้านค้าที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ของอย่างเร่งด่วน เช่น รองเท้าและสำรองในการล่องเรือ และสิ่งที่อำนวยความสะดวกในชุมชนอย่างอื่น ๆ มีพร้อมทุกอย่าง อุปสรรค พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างรายได้ให้กับประชาชน แต่เหตุการณ์ในชุมชนบางปูไม่มีอย่างแน่นอน

2) ด้านเศรษฐกิจ

สถานการณ์การขยายตัวหรือหดตัวทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ และส่งผลกระทบต่อกิจการ และคู่แข่ง ทั้งด้านการตลาด ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม และสภาพภูมิประเทศที่ตั้งพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีในชุมชน ได้แก่ มาดูฆาตง (ขนมรังผึ้ง) ไข่กรอก (ไข่อั่ววัว) แบนแปฮูปี (ขนมมัน) กรงนก และแกะสลักทั่วไป แต่ในพื้นที่บางปูไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น เพียงแต่นักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มองถึงภาพรวมในชายแดนได้ว่าน่ากลัวจึงไม่กล้ามา ๆ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“...ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ได้แก่ มาดูฆาตง (ขนมรังผึ้ง) ไข่กรอก (ไข่อั่ววัว) แบนแปฮูปี (ขนมมัน) ชลู่ กรงนก แกะสลักทั่วไป ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกยังไม่มีความพร้อม ในด้านอุปกรณ์ ต้นทุน ส่วนสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ไม่มีเหตุการณ์ แต่ปัญหานักท่องเที่ยวที่ไม่กล้ามามากกว่า...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ การสร้างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่าได้ตามเหตุการณ์ที่เขาได้สร้างขึ้น เพราะจะทำให้เราไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นได้ โดยสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวว่า

“...ในช่วงฤดูกาลจะมีผลบ้างแต่ในส่วนความรุนแรงก็ไม่มีผลเพราะในพื้นที่บางปูก็ไม่มีเหตุการณ์และอย่าได้ตามเหตุการณ์ที่เขาได้สร้างขึ้นเพราะจะทำให้เราไม่สามารถสร้างแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นได้...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งยังทำให้นักท่องเที่ยวลดลงบ้างในช่วงฤดูฝนอาจคิดว่าช่วงดังกล่าวไม่สามารถล่องเรือได้ แต่ยังสามารถล่องเรือได้เมื่อฝนหยุดตก ยังมีผลิตภัณฑ์ในชุมชน เช่น ชาชลู่ ยาสาหร่ายผมนาง ข้าวเกรียบโบราณ เป็นต้น โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...ช่วงฤดูฝน นักท่องเที่ยวอาจจะลดลงบ้าง คิดว่าไม่สามารถล่องเรือได้ แต่ยังสามารถล่องเรือได้เมื่อฝนหยุดตก และผลิตภัณฑ์ที่มีในชุมชน ได้แก่ ชาชลู่ ยาสาหร่ายผมนาง ข้าวเกรียบโบราณ...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในอ่าวปัตตานีไม่มีคลื่น ไม่ใช่อ่าวไทยที่มีคลื่น และมีลม ทำให้ในช่วงฤดูฝนสามารถล่องเรือได้ ส่วนการมีพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นนั้นมองว่าไม่มีปัญหา เพราะจะได้แบ่งเบาภาระ เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาจำนวนมาก ในด้านความรุนแรงตั้งแต่เกิดขึ้นไม่มีปัญหา อุปสรรคเพียงแต่นักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มองถึงภาพรวมในชายแดนได้ว่าน่ากลัว ส่วนของที่ระลึกนั้น ทางกลุ่มยังไม่พร้อม และไม่มีคนทำอย่างจริงจัง ประชาชนก็ไม่มีความสามารถด้านนี้ ที่วางแผนจะทำ มีทั้ง เสื้อพวงกุญแจ และกระเป๋า โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...ฤดูกาลไม่มีผลเพราะว่าช่วงฤดูฝนก็สามารถล่องเรือได้เนื่องจากป่า
โกงกางอยู่ในอ่าวปิดตานี้ไม่มีคลื่นไม่ใช่อ่าวไทยที่มีคลื่น และมีลม ในส่วน
การมีพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นนั้นมองว่าไม่มีปัญหาเพราะจะได้แบ่งเบาภาระ
เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาจำนวนมาก ในด้านความรุนแรงตั้งแต่เกิดขึ้นไม่มี
ปัญหาอุปสรรค เพียงแต่นักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มองถึงภาพรวมในชายแดน
ได้ว่าน่ากลัว ส่วนของที่ระลึกนั้นทางกลุ่มยังไม่พร้อม และไม่มีคนทำอย่าง
จริงจังประชาชนก็ไม่มีความสามารถด้านนี้ที่วางแผนจะทำมีทั้ง เสื้อ พวง
กุญแจ และกระเป๋า...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกัน ไม่เป็นอุปสรรค เพราะ
บางครั้งก็รับไม่ทัน และหากนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และเรือก็ไม่ทันจึงต้องรอ ทำให้
นักท่องเที่ยวเบื่อ และคิดว่าไม่พร้อม อาจไม่มาเที่ยวอีกต่อไป ส่วนความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนได้
ส่งผลต่อการสร้างรายได้อย่างแน่นอน เพราะว่าการบริโภคข่าวสารที่ปราศจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึง
เกิดความกลัวที่จะเดินทางเข้ามาสัมผัสถึงความสวยงามของธรรมชาติที่นี่ และผลิตภัณฑ์ที่เป็น
เอกลักษณ์ของชุมชน ยังไม่มีความพร้อมเพราะว่า ประชาชนไม่เห็นถึงอนาคตที่สามารถสร้างรายได้
เพิ่มขึ้น การทำสินค้าโอท็อปขายในพื้นที่ ซึ่งยังไม่มี ร้านขายของโอท็อปกลุ่มต้องสร้างขึ้นมาก่อน ให้
ประชาชนได้เห็น และได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...แหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกัน ไม่เป็นอุปสรรค เพราะบางครั้งก็รับไม่ทัน
และหากนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และเรือก็ไม่ทันจึงต้องรอ ทำให้
นักท่องเที่ยวเบื่อ และคิดว่าไม่พร้อม อาจไม่มาเที่ยวอีกต่อไป ส่วนความ
รุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนได้ส่งผลต่อการสร้างรายได้อย่างแน่นอนเพราะ
ว่าการบริโภคข่าวสารที่ปราศจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเกิดความกลัวที่จะ
เดินทางเข้ามาสัมผัสถึงความสวยงามของธรรมชาติที่นี่ และผลิตภัณฑ์ที่เป็น
เอกลักษณ์ของชุมชน ยังไม่มีความพร้อมเพราะว่าประชาชนไม่เห็นถึง
อนาคตที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น การทำสินค้าโอท็อปขายในพื้นที่ ซึ่ง
ยังไม่มี ร้านขายของโอท็อปกลุ่มต้องสร้างขึ้นมาก่อน ให้ประชาชนได้เห็น
และได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกันเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อ
การเปิดบริการ เพราะบางครั้งก็รับไม่ทัน จะได้แบ่งเบาภาระ และหากนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก
และเรือไม่มีตามจำนวนที่ต้องการจึงต้องรอ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเบื่อ และคิดว่าที่นี่ยังไม่มีความ
พร้อมในการรับนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ๆ และส่งผลให้เกิดนักท่องเที่ยวไม่มาเที่ยวอีกต่อไป ซึ่ง
การทำงานบริการก็ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ ของแต่ละพื้นที่ว่าจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรให้เป็นโอกาสกับชุมชน
มากยิ่งขึ้น และมีแผนการจัดทำพวงกุญแจ เสื้อ และกระเป๋าต่าง ๆ โดยปักเขียนว่า I Love Bangpu

เพื่อเป็นสินค้าที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวได้เลือกอุดหนุน แต่การทำของที่ระลึกยังไม่มีประชาชนที่มีความสามารถด้านนี้ ซึ่งต้องได้รับการอบรมกันก่อนถึงจะทำได้ โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวถึงว่า

“...การเพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกันไม่มีผลกระทบอะไรขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละพื้นที่ว่าจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรให้เป็นโอกาสกับชุมชนมากยิ่งขึ้นในพื้นที่ไม่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรง เพราะหมู่บ้านเข้มแข็งช่วยกันเป็นหูเป็นตา แต่เหตุการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ก็มีผลกระทบบ้างต่อการเลือกเข้ามาท่องเที่ยว มีการวางแผนจัดทำผลิตภัณฑ์ คือ การทำกระเป๋าใส่สตางค์โดยปักเขียนว่า I Love Bangpu เพื่อเป็นสินค้าที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวได้เลือกอุดหนุน...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

ส่วนสภาพอากาศในช่วงฤดูฝนอาจเป็นอุปสรรค แต่ยังสามารถท่องเที่ยวได้เมื่อฝนหยุดตก เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น แต่ในอ่าวไทยจะมีคลื่น และมีลม ซึ่งคนขับเรือมีความชำนาญในการขับเรือ และในช่วงปิดเทอม หรือในช่วงวันหยุด จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาใช้บริการ โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...ฤดูฝนมีผลต่อการสร้างรายได้ แต่ยังสามารถท่องเที่ยวได้เมื่อฝนหยุดตกเนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น แต่ในอ่าวไทยจะมีคลื่นและมีลม ซึ่งคนขับเรือมีความชำนาญในการขับเรือ และในช่วงปิดเทอมจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ผู้สนับสนุนมีการสนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนได้ โดยการให้สนับสนุนเลี้ยงปลาหับทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง และอยู่ควบคู่กับชุมชนท่องเที่ยวต่อไปโดยได้สอดคล้องกับคำกล่าวดังนี้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP0010 กล่าวถึงความสำคัญของเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“...สนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนได้ การส่งเสริมรายได้ โดยให้เลี้ยงปลาหับทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ และอยู่ควบคู่กับชุมชนท่องเที่ยวต่อไป...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งนักท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว แต่ขาดประสิทธิภาพที่พร้อมให้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคล้องจองดังคำกล่าวของ TourBP00013 มีความสำคัญไว้ดังนี้

“...ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว หรือจากภูมิปัญญาชาวบ้านยังขาดความพร้อมให้บริการ ซึ่งควรอยู่ในความพร้อมตลอดเวลา...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งสำคัญสามารถให้แหล่งท่องเที่ยวมีการใช้บริการเพิ่มมากขึ้นในการช่วยเหลือให้ประชาชนมีรายได้ที่ดียิ่งขึ้น โอกาส พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่พร้อมให้บริการ ทั้งเรือประมงของชาวบ้าน และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ได้แก่ ชาชู่ ยาสำหรับผมนาง ข้าวเกรียบโบราณ มาตุฆาตง (ขนมรังผึ้ง) ไข่กรอก (ไข่อ้วว) แບแปอูบิ (ขนมมัน) กรงนก และแกะสลักทั่วไป ที่พร้อมให้บริการ อีกทั้งสภาพอากาศ ที่สามารถล่องเรือได้อย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงฤดูฝนก็ตาม จึงทำให้ได้เปรียบในการเปิดให้บริการ เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในเขตอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น และมีปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง แต่มีความชำนาญของประมงพื้นบ้านในการขับเรือ นอกจากนี้หน่วยงานได้สนับสนุนให้เลี้ยงปลาหับทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง และอยู่ควบคู่กับชุมชนท่องเที่ยวบางปูต่อไป ทั้งนี้การเมือง หรือการเพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกัน และสภาพอากาศ ไม่มีผลต่อการเลือกเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพราะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละพื้นที่ และโชควาสนา อีกทั้งให้ความสำคัญถึงผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาที่สืบทอดให้กัน ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับชุมชนบางปู ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่ต่างกัน

อุปสรรค พบว่า ชุมชน ได้รับรายได้ที่อาจจะลดลงหรือไม่ต่อเนื่อง ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย ดังนี้ (1) ความรุนแรงในชายแดนใต้ เมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนใต้นั้นส่งผลต่อการสร้างรายได้อย่างแน่นอน แต่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินการบริการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไปได้นั้น ต้องอย่าได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะทำให้การสร้างแหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถพัฒนาเปิดให้บริการที่สามารถสร้างรายได้กับประชาชน และชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นได้ อีกทั้งการบริโภคข่าวสารที่ปราศจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเกิดความกลัวที่จะเดินทางเข้ามาสัมผัสถึงความสวยงามของธรรมชาติที่นี่ แต่ในพื้นที่บางปูนั้นไม่มีสถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น เพียงแต่ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มองเห็นภาพรวมในชายแดนใต้ว่าเป็นพื้นที่ที่น่ากลัวจึงไม่กล้าเข้ามาสัมผัส (2) การเกิดแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกันเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การทำงานก็ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ ของแต่ละพื้นที่ ที่มีทิศทางการปรับปรุงแก้ไขอย่างไรให้เป็นโอกาสกับชุมชนมากขึ้น (3) สภาพอากาศ ในช่วงฤดูฝนอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะลดลง คิดว่าไม่สามารถล่องเรือได้ แต่ยังสามารถเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เพราะการล่องเรือนั้น เมื่อไหร่ฝนหยุดตกสามารถล่องเรือได้ทันที เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในเขตของอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น แต่ในอ่าวไทยมีคลื่น และมีลม ซึ่งคนขับเรือมีความชำนาญในการขับเรือ และช่วงที่มีการใช้บริการมากที่สุด คือ ช่วงปิดเทอม และในช่วงวันหยุด (4) ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในส่วนของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากกลุ่มชนท่องเที่ยวบางปูนั้นยังไม่มีความพร้อมให้อุณหภูมิให้บริการได้ เพราะว่า อุปกรณ์ ต้นทุนไม่มี

ซึ่งมีการจัดทำพวงกุญแจ เสื้อ และกระเป๋าต่าง ๆ โดยปักเขียนว่า I Love Bangpoo เพื่อเป็นสินค้าที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวได้เลือกอุดหนุนในอนาคต

3) ด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชาชนในสังคม และค่านิยมที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามช่วงเวลา พบว่าเนื่องด้วยตำบลบางปูเป็นพื้นที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ต้องมีขอบเขตในการกระทำต่อกิจกรรมบางอย่าง และการเข้ามาในชุมชนที่แตกต่างกัน ต้องปรับตัวให้เหมาะสม เคารพซึ่งกันและกัน อีกทั้งในชุมชนมีภูมิปัญญาด้านอาหาร สหรัยผมนาง มาดูฆาตง ด้านประมง การแทงปลา การจับปลา กุ้ง ปู ด้วยมือ ด้านศิลปะ การแกะสลัก การทำกรงนก เป็นต้น ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไว้ดังนี้

“...เนื่องจากสังคมบางปูเป็นพื้นที่มุสลิมส่วนใหญ่ การเข้ามาในชุมชนที่หลากหลายวัฒนธรรม ต้องปรับตัวให้เหมาะสม เคารพซึ่งกันและกัน ในด้านภูมิปัญญาที่ใช้ควบคู่กับการท่องเที่ยว ด้านอาหาร สหรัยผมนาง ด้านประมง การแทงปลา การจับปลา กุ้ง ปู ด้วยมือ ด้านศิลปะ การแกะสลัก ด้านขนม มาดูฆาตง...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ในการบริการท่องเที่ยวในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็มีผลต่อการเข้ามาใช้บริการ เพราะเป็นวิถีที่อื่นก็อยากเห็นวิถีมุสลิมที่นี่ และมีการสนับสนุนอาหารโบราณ วิถีโบราณ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น และขนมโบราณที่อยู่คู่กับชุมชนมาตลอด โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...วัฒนธรรมที่ต่างกันก็มีผล เพราะเป็นวิถีที่อื่นก็อยากเห็นวิถีมุสลิมที่นี่ว่าเป็นอย่างไร และด้านภาษานั้นไม่เป็นอุปสรรค ทั้งนี้ ยังมีการสนับสนุนอาหารโบราณ วิถีโบราณ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น และขนมโบราณที่อยู่คู่กับชุมชนมาตลอดอีกด้วย...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ภาษาอังกฤษไม่เป็นอุปสรรค เพราะส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะพาไกด์หรือเพื่อน ๆ ที่เป็นคนไทย มาด้วย มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการบ้าง เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เป็นต้น โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...ภาษาอังกฤษ ไม่เป็นอุปสรรคเพราะส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะพาไกด์หรือเพื่อน ๆ ที่เป็นคนไทยมาด้วยมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการบ้าง เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เป็นต้น ...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งในชุมชนท่องเที่ยวบางปูได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ควบคู่กับกิจกรรม แต่หากนักท่องเที่ยวต้องการเข้าชม และสัมผัส ต้องพักโฮมสเตร์ ถึงจะสามารถพาไปชมดูภูมิปัญญาอย่างจุใจ เช่น ขนมโบราณ แกะสลัก การทำกรงนก กุ้งแห้ง เป็นต้น โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...มีการนำภูมิปัญญามาใช้ควบคู่ในการท่องเที่ยวแต่หากนักท่องเที่ยว ต้องการเข้าชม และสัมผัสต้องพักโฮมสเตร์ถึงจะสามารถพาไปชมดูภูมิปัญญาอย่างจุใจ เช่น ขนมโบราณ แกะสลัก การทำกรงนก กุ้งแห้ง เป็นต้น...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

แต่การให้บริการในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษนั้นเป็นอุปสรรคแน่นอน ทั้งนี้ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะพาไกด์หรือเพื่อน ๆ ที่เป็นคนไทย มาด้วยจึงเป็นผลดีกับทั้งสองฝ่าย โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...ภาษาไม่เป็นอุปสรรคในการสื่อสารเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวมักจะมีคนมาด้วยจึงส่งผลดีกับทั้งสองฝ่ายแต่ถ้าความรู้ด้านภาษาอังกฤษนั้นกลุ่มไม่สามารถสื่อสารได้...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนภูมิปัญญาให้อยู่คู่กับชุมชน ซึ่งภูมิปัญญาในชุมชนยังมีอยู่ แต่ไม่ได้บันทึกถึงรูปแบบ วิธีการทำให้เป็นรูปธรรม ให้เป็นที่จดจำ บางสิ่งก็ไม่ได้นำมาใช้ให้ลูกหลานได้สืบสานต่อไปแล้ว จึงไม่มีการนำมาใช้ในการท่องเที่ยวมากนัก เช่น การทำซัง เป็นต้น ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP008 กล่าวถึงความสำคัญของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไว้ดังนี้

“...มีการสนับสนุนภูมิปัญญาให้อยู่คู่กับชุมชน ซึ่งภูมิปัญญาในชุมชนยังมีอยู่ แต่ไม่ได้บันทึกถึงรูปแบบ วิธีการทำให้เป็นรูปธรรม ให้เป็นที่จดจำ บางสิ่งก็ไม่ได้นำมาใช้ให้ลูกหลานได้สืบสานต่อไปแล้ว จึงไม่มีการนำมาใช้ในการท่องเที่ยวมากนัก เช่น การทำซัง เป็นต้น...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวยังขาดแคลนมัคคุเทศก์ในการไปอบรมด้านภาษา ทำให้ภาษาอังกฤษจึงเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร เพราะว่าการบริการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม ไม่ใช่อาชีพหลักจึงไม่ค่อยสนใจมากนักสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูต่อไป ได้สอดคล้องคำกล่าวจากการสัมภาษณ์ดังนี้ โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...ยังขาดแคลนมัคคุเทศก์ในการไปอบรม ด้านภาษา ทำให้ภาษาอังกฤษจึงเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร เพราะว่าการบริการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม ไม่ใช่อาชีพหลักจึงไม่ค่อยสนใจมากนัก...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

รวมถึงนักท่องเที่ยวมีความเห็นทางสังคม ภูมิปัญญา พบว่า จากที่ได้มาสัมผัสก็ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านในบริบทที่แตกต่างกัน คือ ได้รู้วิธีการหาหอยกัน การจับปลา และขนมพื้นบ้านที่อยู่คู่กับชุมชน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมมาตุฆาตง ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00013 กล่าวถึงความสำคัญของสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไว้ดังนี้

“...จากที่ได้มาสัมผัสก็ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านในบริบทที่แตกต่างกัน คือ ได้รู้วิธีการหาหอยกัน การจับปลา และขนมพื้นบ้าน ขนมมาตุฆาตง ที่อยู่คู่กับชุมชน...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา มีความสำคัญที่ว่าเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนในการเสริมสร้างให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยว ที่มีกลิ่นอายความเป็นท้องถิ่น ความดั้งเดิมของชุมชนไว้ ซึ่งทัศนคติของประชาชนในสังคม และค่านิยมที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตำบลบางปูเป็นพื้นที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ในการบริการท่องเที่ยวในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีผลต่อการเข้ามาใช้บริการ เพราะเป็นวิถีที่อื่น ๆ อยากเห็นวิถีมุสลิมที่นี้ที่มีความแตกต่าง และแปลกใหม่ โอกาสพบว่า ปัจจุบันมีการสนับสนุนได้แก่ (1) วิถีโบราณ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น (2) อาหารและขนมโบราณที่อยู่คู่กับชุมชนมาตลอด เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมมาตุฆาตง ขนมแบแปงูบี เป็นต้น (3) ประมงพื้นบ้าน เช่น การแทงปลา และการจับปลาด้วยมือ การหาหอยกัน เป็นต้น (4) งานฝีมือ เช่น การทำกรงนก การแกะสลัก เป็นต้น ซึ่งภูมิปัญญาเหล่านี้ได้นำมาใช้ควบคู่กับการท่องเที่ยว แต่หากนักท่องเที่ยวต้องการรับชม และสัมผัส ต้องพักโฮมสเตย์ ถึงสามารถรับชมภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และเมื่อพูดถึงนักท่องเที่ยวแล้วชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการ เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งหากดูจากชุมชนท่องเที่ยวบางปูการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอาจเป็นอุปสรรค แต่ส่วนใหญ่พนักงานไกด์หรือเพื่อน ๆ ที่เป็นคนไทยมาด้วยจึงเป็นผลดีกับทั้งสองฝ่าย ส่วนหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่คู่ชุมชนต่อไป และนักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์จากที่ได้มาสัมผัสถึงความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านบางปูในบริบทที่แตกต่างกัน คือ ได้รู้วิธีการหาหอยกัน การจับปลา และขนมพื้นบ้านที่อยู่คู่กับชุมชน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมมาตุฆาตง เป็นต้น อุปสรรค พบว่า ขาดการบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบ วิธีการทำให้เป็นรูปธรรม ให้ลูกหลานได้สืบสานต่อไป

4) ด้านเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่ความรวดเร็วยังถูกจำกัดในการนำมาใช้ตามบริบทของพื้นที่ท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายที่สามารถใช้ได้ และไม่มีการนำเทคโนโลยีอย่างอื่นเข้ามาใช้ เพราะยังขาดเยาวชนที่จะใช้เทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายเกิดผลดีอย่างแน่นอนที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักพื้นที่นี้มากยิ่งขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP02 กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีไว้ดังนี้

“...มีเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายที่สามารถใช้ได้ ซึ่งเกิดผลดีอย่างแน่นอนที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักพื้นที่นี้มากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังไม่พร้อมให้ใช้เทคโนโลยีอื่นๆ เพราะเยาวชนที่จะใช้เทคโนโลยีนั้นยังไม่มี...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

จากการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีอีกมากมาย แต่ไม่มีผลเสียต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...ในพื้นที่ท่องเที่ยวมีสัญญาณเครือข่าย แต่ไม่มีไวไฟฟรี และการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีมากมายแต่ไม่มีผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่อย่างใด...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ เทคโนโลยีในการนำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นของนักท่องเที่ยว เช่น โดรน เป็นต้น และเพื่อการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยว จึงไม่เป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...เทคโนโลยีในการนำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นของนักท่องเที่ยว เช่น โดรน เป็นต้น และเพื่อการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยว จึงไม่เป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

กระทั่งในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปุมีสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าใช้งานได้ แต่ไม่มีบริการไวไฟฟรี ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพราะเทคโนโลยีไม่จำเป็นหรือพร้อมที่จะต้องนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่ถ้าหากเทคโนโลยีทางด้านเครือข่าย จะเกิดผลดีอย่างแน่นอนที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักพื้นที่บางปุมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...ในพื้นที่มีสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ เพียงแต่ไม่มีไวไฟฟรี และไม่มีผลกระทบต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพราะเทคโนโลยีไม่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่ถ้าหากเทคโนโลยีทางด้านเครือข่าย จะเกิดผลดีอย่างแน่นอนที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักพื้นที่บางปุมากยิ่งขึ้น...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งเพื่อการอนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้จึงไม่ได้สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...เพื่ออนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้จึงไม่ได้สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สนับสนุน มีความคิดเห็นว่า พื้นที่ท่องเที่ยวไม่ได้กว้างใหญ่ และซับซ้อน จึงไม่ได้สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP0011 กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีไว้ดังนี้

“...ด้านเทคโนโลยีไม่มีการสนับสนุนด้านนี้เพราะพื้นที่ไม่ได้กว้างใหญ่และซับซ้อนจึงไม่ได้สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว...”

(TourBP0011, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

ในการนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ด้านเทคโนโลยีไม่มีการยกมาใช้ต่อการพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีไว้ดังนี้

“...เทคโนโลยีที่นำมาใช้ยังไม่มีแต่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่ได้ใช้...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ มีเพียงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ และอย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ไม่พบเห็นการนำเทคโนโลยีใด ๆ มาประกอบใช้ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ และอย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ไม่มีการนำเทคโนโลยีใด ๆ มาใช้ในแหล่งท่องเที่ยว...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทันสมัยขึ้น ทั้งนี้การผันแปรของเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่ความรวดเร็วยังถูกจำกัดในการนำมาใช้ แต่ก็ขึ้นกับบริบทแวดล้อมของชุมชนที่ควรนำไปให้เหมาะสม ซึ่งการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวดั้งเดิมไว้ จึงไม่เป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี โอกาส พบว่า มีเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว คือ สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในพื้นที่มีสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายส่งผลต่อกว้างขวางที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักชุมชนบางปู โดยการเช็กอิน แชร์ข้อมูลจากการมาใช้บริการให้รู้จักพื้นที่นั้นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานพูดเสียงเดียวกันว่า พื้นที่ท่องเที่ยวไม่ได้กว้างใหญ่ และซับซ้อน จึงควรอนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้ ทำให้ไม่สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวได้รับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ และอย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ไม่พบเห็นเทคโนโลยีใด ๆ นำไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยว

5) ด้านสภาพแวดล้อม

สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น สิ่งแวดล้อมนั้น ๆ อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์ต่อกันเป็นลูกโซ่ เมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะที่ทนทานกับการถูกระทบที่ต่างกัน พบว่า การเข้ามาท่องเที่ยวต้องไม่ทิ้งขยะ และแต่งกายให้เข้ากับชุมชน ไม่ส่งเสียงดังส่วนข้อตกลงในการลงเรือ คือ ห้ามนำอาหารลงเรือ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในป่าชายเลนจากการทิ้งขยะ ห้ามทิ้งขวดน้ำที่พาลงไป ห้ามทำลายป่า ห้ามจับไม้ระหว่างล่องเรือ รากอากาศไม่ให้จับ เพราะจะติดแล้วไปโดนคนข้างหลัง ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงนัยสำคัญของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

“...การเข้ามาท่องเที่ยวต้องไม่ทิ้งขยะ และแต่งกายให้เข้ากับชุมชน ไม่ส่งเสียงดัง และมีกฎในการลงเรือ คือ ห้ามนำอาหารลงไป ห้ามทิ้งขวดน้ำที่พาลงไป ห้ามจับไม้ระหว่างล่องเรือ รากอากาศไม่ให้จับ เพราะจะติดแล้วไปโดนคนข้างหลัง...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

แต่ได้มีการสร้างเพิ่มเติม เช่น แครจุดชมวิวนนเกาะ หอ่งน้ำ ท่าเรือ เพราะจะพยายามไม่สร้างมากเพื่อรักษาแบบดั้งเดิมไว้ โดยสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวว่า

“...ป่าชายเลนและพื้นที่ท่องเที่ยวจากอดีตจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จะมีเพิ่มเติมเล็กน้อย เช่น แครจุดชมวิวนนเกาะ เพราะจะพยายามไม่สร้างมากเพื่อรักษาแบบดั้งเดิมไว้...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ยังมีการห้ามนำอาหารลงเรือ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในป่าชายเลน และพื้นที่ท่องเที่ยวขาดความสะอาด แต่ยังคงมีความสวยงามอยู่ และต้องรักษาความสวยงามอยู่เสมอ ซึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายนัก แต่กลับทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...การห้ามนำอาหารลงเรือ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในป่าชายเลน และพื้นที่ท่องเที่ยวขาดความสะอาด แต่ยังคงมีความสวยงามอยู่ และต้องรักษาความสวยงามอยู่เสมอ ซึ่งตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายนัก แต่กลับทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวในอดีตกับปัจจุบันมีความต่างกัน คือ มีการเพิ่มหอ่งน้ำ ท่าเรือ และมีหลักเกณฑ์ในการอนุรักษ์ 1) ห้ามทำลายป่า 2) ห้ามทิ้งขยะ อีกทั้งต้องตรวจดูก่อน ถึงความคงทนว่ายังสามารถใช้ได้หรือไม่ เพราะยังไม่มีการซ่อมแซม โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...แหล่งท่องเที่ยวในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกัน คือ มีการเพิ่ม
ห้องน้ำ ทำเรือ และมีกฎข้อบังคับในการอนุรักษ์ 1) ห้ามทำลายป่า 2) ห้าม
ทิ้งขยะ อีกทั้งต้องตรวจดูก่อน ถึงความคงทนว่ายังสามารถใช้ได้หรือไม่
เพราะยังไม่มีการซ่อมแซม...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

รวมทั้งแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวในอดีตมีการตัดไม้เพื่อเป็นถ่าน แต่ปัจจุบันนี้ไม่ตัดแล้ว
และประชาชนจะคอยเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกัน โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวในอดีตมีการตัดไม้เพื่อเป็นถ่าน แต่ปัจจุบันนี้ไม่ตัด
แล้ว เพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาอาจทำให้ได้เห็น...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งพื้นที่ท่องเที่ยวไม่มีความสะอาด เพราะเด็ก ๆ เมื่อเข้าไปเล่นในพื้นที่ท่องเที่ยว
แล้ว จะทิ้งขยะ และกลุ่มเองก็ไม่ทันที่จะดูแลความสะอาดตลอดเวลา และในด้านภูมิทัศน์ ต้องพัฒนา
ทางเดิน ทางเข้า และไม้กั้นรอบ ๆ ที่มีความทรุดโทรมอย่างมาก ซึ่งความคงทน สวยงาม ของภูมิทัศน์
ยังไม่ดีพอ โดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...แหล่งท่องเที่ยวไม่มีความสะอาด เพราะเด็ก ๆ เมื่อเข้าไปเล่นในพื้นที่
ท่องเที่ยวแล้วจะทิ้งขยะ และกลุ่มเองก็ไม่ทันที่จะดูแลความสะอาดตลอด
เวลา และในด้านภูมิทัศน์ ต้องพัฒนาทางเดินทางเข้าไปในศูนย์เรียนรู้ และ
ไม้กั้นรอบ ๆ มีความทรุดโทรมมาก...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นว่า ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม โดยให้ช่วยกันสอดส่อง รักษาป่าโกงกางไม่ให้นำไปตัดไม้เป็นถ่านอีก และกระตุ้นให้มี
ความสะอาดในพื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ให้ดูสวยงามในการเป็นเจ้าบ้าน ต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้
ขาดการร่วมแรงจากชาวบ้านในการรักษาความสะอาด ซึ่งเชื่อมโยงสอดคล้องกับ TourBP008
กล่าวถึงนัยสำคัญของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

“...ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยการทำกีดกันรอบๆ
อ่าว เพื่อยกดินทรายไม่ให้ชาวบ้านถมดินสร้างอาณาเขต เป็นของตัวเอง
เพิ่ม และช่วยกันสอดส่อง รักษาป่าโกงกางไม่ให้นำไปตัดไม้เป็นถ่านอีก
และการส่งเสริมความสะอาดในพื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ให้ดูสวยงามใน
การเป็นเจ้าบ้าน ต้อนรับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดความร่วมมือจากชาวบ้าน
ในการรักษาความสะอาด...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ ได้ให้ความรู้แก่ชาวประมงเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยให้ประชาชนช่วยกัน เป็นหูเป็นตาตนเอง และประชาชนก็จะมีรายได้จากการจับปลา กุ้ง ปู ในการนำมาขายให้กับ นักท่องเที่ยวได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวว่า

“...มีการสนับสนุนในการอนุรักษ์โดยการให้ประชาชนที่ทำประมงเรียกประชุมร่วมกันและให้ความรู้หากไม่มีปลาหรือสัตว์น้ำอื่น ๆ นักท่องเที่ยวก็จะมีรายได้และประชาชนก็ไม่มีให้จับได้ต่อเนื่องและที่สำคัญประชาชนก็จะมีรายได้จากการจับปลา กุ้ง ปู ในการนำมาขายให้กับนักท่องเที่ยวได้ก็จึงทำให้เดี๋ยวนี้ไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่แต่ประชาชนจะช่วยกันเป็นหูเป็นตาตนเอง...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

รวมถึงได้มีการกำหนดกฎระเบียบในแหล่งท่องเที่ยว คือ ห้ามทิ้งขยะ เพราะจะทำลายธรรมชาติที่สวยงาม และยังไม่ค่อยมีความสะอาด โดยสอดคล้องกับ TourBP00012 ที่กล่าวว่า

“...ในแหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบห้ามทิ้งขยะ เพราะจะทำลายธรรมชาติที่สวยงาม และยังไม่ค่อยมีความสะอาด...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อสภาพแวดล้อม แต่จากที่ได้สังเกตเห็นว่า ระหว่างทางเดินมีหญ้าที่สูงมาก ทางข้ามที่เป็นสะพานรู้สึกไม่ปลอดภัย จึงอยากให้มีการถางหญ้า ปรับปรุงซ่อมแซมให้ปลอดภัยมากกว่านี้ อีกทั้งสภาพแวดล้อมไม่ค่อยมีความสะอาด ขาดถังขยะในแต่ละจุดที่ชัดเจน และสถานที่ถ่ายรูปรูปร่างน้อยไม่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00013 กล่าวถึงนัยสำคัญของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

“...ระหว่างทางเดินมีหญ้าที่สูงมาก ทางข้ามที่เป็นสะพานรู้สึกไม่ปลอดภัย จึงอยากให้มีการถางหญ้า ปรับปรุงซ่อมแซมให้ปลอดภัยมากกว่านี้ อีกทั้งสภาพแวดล้อมไม่ค่อยมีความสะอาด ขาดถังขยะในแต่ละจุดที่ชัดเจน และสถานที่ถ่ายรูปร่างน้อยไม่มีความหลากหลาย...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการรู้สึกประทับใจ สวยงาม ดึงดูดใจ จึงได้กลับไปเล่าต่อ ๆ กัน จนอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น โอกาส พบว่า ความแตกต่างจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวในอดีตมีการตัดไม้ป่าโกงกางเพื่อเป็นถ่าน แต่ปัจจุบันนี้ป่าชายเลนได้เป็นเขตสงวนจึงไม่สามารถตัดไม้เป็นถ่านได้อีก และให้ประชาชนคอยเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกัน เพื่อการอนุรักษ์ และป้องกันการแอบลักลอบตัดไม้ แต่มีการสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีการสร้างเพิ่มเติม เช่น แคร่จุดชมวิวนนทนิล ในแหล่งท่องเที่ยวสร้างห้องน้ำ ทำเรือ จุดถ่ายรูป ทั้งนี้การสร้างสิ่งต่าง ๆ

บนเขตป่าสงวนสามารถทำได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ และต้องสร้างด้วยไม้ หรือสร้างด้วย
 อย่งอื่นได้ แต่ต้องไม่ใหญ่เกินไป ที่สำคัญไม่สามารถสร้างหลายอย่างได้เพื่อรักษาความดั้งเดิมไว้
 นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงาน (1) ให้อนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และสิ่งแวดล้อม โดย
 ช่วยกันสอดส่อง รักษาป่าโกงกางไม้ให้น้ำไปตัดไม้เป็นถ่านอีก (2) ให้ความรู้แก่ชาวประมงเกี่ยวกับการ
 อนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยให้ประชาชนช่วยกันเป็นหูเป็นตาตัวเอง เพราะหากขาดพันธุ์สัตว์น้ำ ประชาชนไม่
 มีรายได้จากการจับปลา กุ้ง ปู ในการนำมาขายให้กับนักท่องเที่ยวได้ (3) การส่งเสริมความสะอาดใน
 พื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ให้ดูสวยงามในการเป็นเจ้าบ้าน ต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จากผู้ใช้บริการ
 ในแหล่งท่องเที่ยวได้รับทราบถึงกฎระเบียบ คือ ห้ามทิ้งขยะ เพราะจะทำลายธรรมชาติที่สวยงาม
 อุปสรรค พบว่า ระหว่างทางเดินมีหญ้าที่สูง ทางข้ามเป็นสะพานมีความเสื่อมโทรมรู้สึกไม่ปลอดภัย
 จึงควรให้มีการถางหญ้า ปรับปรุงซ่อมแซมให้ปลอดภัยมากกว่านี้ และสภาพแวดล้อมขาดความ
 สะอาด ขาดถังขยะในแต่ละจุดที่ชัดเจน รวมทั้งยังขาดความร่วมมือจากประชาชนในการรักษาความ
 สะอาด

6) ด้านสื่อมวลชน

สื่อมวลชนเป็นแหล่งความรู้ ความคิด ที่นำไปสู่การกระตุ้นให้คนมีแนวความคิด มี
 พฤติกรรมในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางได้ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อ
 ออนไลน์ต่าง ๆ พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการนำเสนอผ่าน กาท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ที่เป็น
 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี ซึ่งมี 11 ชุมชน มีการนำเสนอผ่านกิจกรรมอื่น ๆ แต่ของ
 ชุมชนโดยตรงนั้นยังมีน้อย ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

“...การมีสื่อทำให้คนได้รู้จักชุมชนท่องเที่ยวบางปูมากยิ่งขึ้น ข้อมูลการ
 ท่องเที่ยวนั้นมีการนำเสนอผ่าน CBT ที่เป็นของ 11 ชุมชน แต่ของชุมชน
 ท่องเที่ยวบางปูโดยตรงนั้นยังมีน้อย...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ทางกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูไม่ค่อยนิยมเล่นโซเชียล จึงไม่สามารถนำเสนอ
 พื้นที่ท่องเที่ยวได้มากนัก แต่ยังมีคนขับเรือที่เป็นเยาวชนสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้บ้าง โดย
 สอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวว่า

“...ไม่ค่อยนิยมเล่นโซเชียล จึงไม่สามารถนำเสนอพื้นที่มากนัก แต่ก็มีคนขับ
 เรือที่เป็นเยาวชนสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งมีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ท่องเที่ยวบางปู 2 ช่องทาง ได้แก่ ทาง
 ออนไลน์ ได้แก่ ทางเฟซบุ๊ก ยูทูป และทางออฟไลน์ ได้แก่ ทางแผ่นพับ ส่วนสื่อมวลชนก็มีการนำเสนอ
 อยู่บ้าง แต่ไม่ค่อยมีมากนัก ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวพื้นที่ท่องเที่ยวบางปู 2 ช่องทาง ได้แก่ ทางออนไลน์ คือ เฟสบุ๊ก ยูทูป และทางออฟไลน์ คือ แผ่นพับ ส่วนสื่อมวลชนก็มีการนำเสนออยู่บ้างแต่ไม่ค่อยมีมากนัก...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

รวมถึงการมีเทคโนโลยีที่มีความสำคัญอย่างมากในการสื่อสารโดยเฉพาะการนำเสนอข่าวสารการท่องเที่ยว ซึ่งกลุ่มมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร แต่ยังไม่มาก และผ่านทางอินเทอร์เน็ตก็น้อย เพราะทางคณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโส ในส่วนสื่อภายนอกได้นำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวทั้งทางอินเทอร์เน็ต และทางโทรทัศน์ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...กลุ่มไม่ค่อยใช้อินเทอร์เน็ตในการนำเสนอข่าวสารการท่องเที่ยว และมีเฉพาะบางคนเท่านั้นที่ใช้ และบางคนที่ไม่อยากใช้เพราะเป็นผู้อาวุโสจึงไม่สนใจด้านนี้ ส่วนสื่อภายนอกได้เสนอข้อมูลการท่องเที่ยวในอินเทอร์เน็ต และทางโทรทัศน์...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ สื่อมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านทางโทรทัศน์ และเครือข่ายออนไลน์ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...สื่อมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านทางโทรทัศน์ และเครือข่ายออนไลน์...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

แต่หน่วยงานยังประชาสัมพันธ์ไม่มากนัก โดยจะให้กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง แต่การขอความช่วยเหลือสามารถทำเรื่องให้การสนับสนุนกับหน่วยงานได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP008 ที่กล่าวว่า

“...หน่วยงานไม่ได้ประชาสัมพันธ์มากนัก เพราะจะให้กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง แต่ถ้าต้องการความช่วยเหลือ สามารถทำเรื่องร้องขอการสนับสนุนกับหน่วยงานได้...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นว่า มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวบางปู โดยการนำเสนอผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ ว่าบางปูมีอะไรดี และอีกช่องทางหนึ่งคือ มีการนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานี มัสยิดตะนาวดินเรดิโอ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP009 กล่าวถึงความสำคัญของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

“...มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวบางปู โดยการนำเสนอผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ ว่าบางปูมีอะไรดี และอีกช่องทางหนึ่ง คือ มีการนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชนที่สถานีมีสียิตตะอาวุนเรติโอ...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ในการนี้นักท่องเที่ยวให้ความเห็นที่รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนบางปูนี้ จากปากต่อปากชาวบ้าน เพื่อน ๆ ที่ได้ไปเที่ยวมาแล้ว และจากการประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊คเพิ่มเติม แต่การนำเสนอผ่านสื่อไม่ค่อยดึงดูดมากนัก ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

“...ได้รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนบางปูนี้ จากปากต่อปาก และจากการประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊ค และจากเพื่อน ๆ ที่ได้ไปเที่ยวมาแล้ว แต่การนำเสนอผ่านสื่อไม่ค่อยดึงดูดมากนัก...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งการได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากปากต่อปากของชาวบ้านหรือจากการแนะนำของเพื่อน ๆ พร้อมกับการสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...การได้รับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวจากปากต่อปากของชาวบ้านหรือเพื่อน ๆ และได้ค้นหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบางปูในอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ที่กล่าวสามารถสรุปว่า ปัจจัยด้านสื่อมวลชน เป็นสิ่งสำคัญต่อการแพร่ขยายข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ โอกาส พบว่า ทางชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารมายาวนานแล้ว ซึ่งในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปูได้ 2 ช่องทาง คือ ทางออนไลน์ ได้แก่ ทางเฟสบุ๊ค ยูทูป และทางออฟไลน์ ได้แก่ แผ่นพับ ส่วนทางด้านสื่อมวลชนมีการนำเสนอผ่านทางโทรทัศน์ และเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ แต่การนำเสนอได้ไม่มากนัก ทั้งยังได้รับการสนับสนุนการท่องเที่ยวบางปูจากหน่วยงาน โดยการนำเสนอผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ ส่วนอีกช่องทางหนึ่ง คือ การนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานีมีสียิตตะอาวุนเรติโอ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการได้รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบางปู จากปากต่อปากชาวบ้าน เพื่อน ๆ และจากการประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊ค ยูทูป พร้อมกับการสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม อุปสรรค พบว่า การนำเสนอผ่านสื่อไม่ค่อยมีความดึงดูด รวมทั้งคณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโส และไม่มีงบประมาณในการจ้างประชาชนในชุมชนให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จึงขาดการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบ

ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

กระบวนการที่สำคัญเพื่อให้เกิดแบบแผนในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

3.1 กระบวนการวางแผน

กระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนโครงสร้าง และกำหนดสิ่งที่จะกระทำก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมีการจัดการวางแผนให้เหมาะสมกับชุมชน พบว่าการวางแผนก็เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จบรรลุจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งมีจุดประสงค์คือ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการต้องแจ้งจำนวนคนให้ชัดเจนเพื่อให้การบริการมีความพร้อมต่อการรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีกฎระเบียบในการเข้ามาใช้บริการ เพื่อการอนุรักษ์ และเคารพวัฒนธรรมที่ได้แตกต่างกันซึ่งกันและกัน ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

“...มีการวางแผน เช่น นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวจำนวนเท่านี้ ต้องใช้เรือกี่ลำ ในจำนวนที่แจ้งเด็กหรือผู้ใหญ่ ถึงจะจัดเรือได้ถูกต้อง และจะบรรยายถึงการบริการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทั้งนี้มีกฎระเบียบในการเข้ามาใช้บริการในชุมชนท่องเที่ยวบางปูซึ่งดูได้จากแผนพับที่ให้ไว้...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ การเปิดบริการเพื่อให้สามารถเป็นรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน หมายถึง เมื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวบางปู จะเกิดผลประโยชน์กับคนในชุมชน และชุมชนได้เป็นที่รู้จักกว้างมากขึ้น ยังได้สอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การเปิดบริการเพื่อให้สามารถสร้างโอกาส รายได้ให้กับประชาชน และสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนได้เป็นที่รู้จักกว้างมากขึ้น...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ยังต้องมีการวางแผนวางผังเพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่จะต้องซ่อมแซมต่อเติม ซึ่งแผนการของบประมาณในการพัฒนาจะมีทุกปี แต่แต่ละปีจะไม่เหมือนกัน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้ง การสนับสนุนจึงไม่ต่อเนื่อง ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...วางผังการทำงาน เพื่อทราบถึงสิ่งที่จะต้องซ่อมแซม ต่อเติมแผนการของบประมาณในการพัฒนา ซึ่งแผนจะมีทุก ๆ ปี แต่แต่ละปีจะไม่เหมือนกัน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้ง การสนับสนุนจึงไม่ต่อเนื่อง...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งการเปิดให้บริการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง เมื่อคนมาท่องเที่ยวได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของป่าโกงกางให้เกิดความรู้สึกร่วมในการอนุรักษ์ และที่สำคัญเป็นการป้องกันชาวบ้านแอบลอบตัดไม้ เมื่อเห็นนักท่องเที่ยวเข้าไปชมป่าโกงกางก็จะรู้สึกว่าคุณอื่นจะเห็นไปด้วย ยังสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การบริการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อคนมาท่องเที่ยวได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับป่าโกงกางให้เกิดความรู้สึกร่วมในการอนุรักษ์ และที่สำคัญเป็นการป้องกันชาวบ้านแอบลักลอบตัดไม้ เมื่อเห็นนักท่องเที่ยวเข้าไปชมป่าโกงกางก็จะรู้สึกว่าคุณอื่นจะเห็นไปด้วย ...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้หน่วยงานมีการวางแผน พบว่า เมื่อมีงบประมาณ ลงมาให้ ก็เรียกประชุม ว่าอยากให้อะไรช่วยเหลืออย่างไร เช่น อยากได้เรือ อยากเลี้ยงปลา อยากเลี้ยงปู แต่ต้องทำให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน ซึ่งเชื่อมโยงกับ TourBP008 ที่กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

“...มีการวางแผน เมื่อมีงบประมาณลงมาให้ ก็เรียกประชุม ว่าอยากได้แบบไหน เช่น อยากได้เรือ อยากเลี้ยงปลา อยากเลี้ยงปู แต่ต้องทำให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ บางครั้งอาจจะให้ทำเรื่องร้องขอความช่วยเหลือมาก่อน เพราะหน่วยงานจะสนับสนุนเป็นงบประมาณ หรือการร้องขอให้นำไปจัดตั้ง ซ่อมแซม อุปกรณ์ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ตามการร้องขอของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่เหมาะสม ยังได้สอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวได้ทุกเมื่อ เมื่อต้องการให้ความช่วยเหลือ เพราะหน่วยงานจะสนับสนุนเป็นงบประมาณ หรือการร้องขอให้นำไปจัดตั้ง ซ่อมแซม อุปกรณ์ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ตามการร้องขอของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่เหมาะสม...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งบางครั้งเมื่อมีงบประมาณก็จะลงไปสอบถามถึงความต้องการที่จะพัฒนาด้านภูมิทัศน์ได้อย่างไรบ้าง เพื่อให้ตอบโจทย์กับชุมชนมากที่สุด ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวไว้ว่า

“...เมื่อมีงบประมาณก็จะลงไปสอบถามถึงความต้องการที่จะพัฒนาด้านภูมิทัศน์ได้อย่างไรบ้าง เพื่อให้ตอบโจทย์กับชุมชนมากที่สุด...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

จากผู้ให้บริการที่กล่าวถึงการเข้ามาใช้บริการ พบว่า การมาท่องเที่ยวก็เพื่อพักผ่อน และได้พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือสิ่งที่เกิดความต่างไปกับที่อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

“...การมาท่องเที่ยวก็เพื่อพักผ่อน และได้พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือ สิ่งที่แตกต่างกันที่อื่น ๆ...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

พร้อมทั้งเรียนรู้ระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ จากการอนุรักษ์ของชาวบ้านในพื้นที่ ยังคล้องจองกับ TourBP00013 ได้กล่าวไว้ว่า

“...การมาท่องเที่ยวก็เพื่อพักผ่อน และเรียนรู้ระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ จากการอนุรักษ์ของชาวบ้านในพื้นที่...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์พอสรุปได้ว่า การวางแผนก็เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ บรรลุจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ 1) การเปิดให้บริการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งความสำคัญของป่าโกงกางที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ร่วม ทั้งยังมีใจร่วมในการอนุรักษ์ และที่สำคัญป้องกันชาวบ้านแอบลักลอบตัดไม้ 2) การเปิดบริการเพื่อให้สามารถเป็นรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน การเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยว จะเกิดผลประโยชน์กับคนในชุมชน และชุมชนบางปูได้เป็นที่รู้จักกว้างมากขึ้น และ 3) การตั้งกฎเกณฑ์ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีกฎระเบียบในการเข้ามาใช้บริการ เพื่อการอนุรักษ์ และเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่างกันซึ่งกันและกัน ทั้งนี้หน่วยงานมีการประชุม วางแผน เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับมา ให้สามารถช่วยเหลือสนับสนุนชุมชน เช่น อยากรได้เรือ อยากรเลี้ยงปลา อยากรเลี้ยงปู ซึ่งสิ่งที่สนับสนุนต้องเป็นสิ่งที่สามารถเกิดผลประโยชน์ที่เป็นส่วนรวมในชุมชน หรือลงไปสอบถามถึงความอยากที่จะต้องการพัฒนาด้าน ภูมิทัศน์ เพื่อให้ตอบโจทย์กับชุมชนมากที่สุด และให้ทำเรื่องร้องขอให้ความอนุเคราะห์โดยตรง นอกจากนี้ผู้ให้บริการได้มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และได้พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือสิ่งที่แตกต่างจากที่อื่น ๆ และเรียนรู้ระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ จากการอนุรักษ์ของชาวบ้านในพื้นที่ อีกทั้งการวางแผนการทำงาน เพื่อทราบถึงสิ่งที่ต้องซ่อมแซม ต่อเติม ในการของงบประมาณในการพัฒนา ซึ่งแผนจะมีทุก ๆ ปี แต่แต่ละปีจะขอไม่เหมือนกัน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้ง ทำให้ได้รับการสนับสนุนที่ไม่ต่อเนื่องกัน

3.2 กระบวนการตัดสินใจ

เป็นการแสดงความคิดเห็น ระดมความคิด รวมทั้งการเลือกทางใดทางหนึ่งอย่างมีส่วนร่วม จากหลาย ๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางเลือกให้บรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า บางปู เป็นพื้นที่ที่อยู่ริมขอบอ่าวปัตตานี ที่รายล้อมด้วยป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์ และสมดุล เป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในชุมชน ที่มีจิตสำนึก ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีคุณค่าทั้งทางตา ทางกาย และทางใจ ซึ่งหมายรวมถึงน้ำใจของความเป็น

ตัวตนของคนบางปูที่มีอัตลักษณ์เฉพาะประธานจะเป็นคนตัดสินใจสรุปความเห็นส่วนใหญ่จากมติที่ประชุม เพื่อให้เกิดความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจไว้ดังนี้

“...บางปู เป็นพื้นที่ริมขอบอ่าวปัตตานี ที่รายล้อมด้วยป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และสมดุล เป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในชุมชน ที่มีจิตสำนึก ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีคุณค่าทั้งทางตา ทางกาย และทางใจ ซึ่งหมายรวมถึงน้ำใจของความเป็นตัวตนของคนบางปูที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ ในการประชุม จะเรียกประชุมร่วมกัน และประธานจะเป็นคนตัดสินใจสรุปความเห็นส่วนใหญ่จากมติที่ประชุม เพื่อให้เกิดความเป็นประชาธิปไตย...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ทุกคนมีสิทธิ์ตัดสินใจ แต่บางครั้งเมื่อแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ก็ต้องตัดสินใจตามเสียงส่วนใหญ่ เพื่อจะได้ยุติปัญหา ยังสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ทุกคนมีสิทธิ์ตัดสินใจร่วมกัน บางครั้งก็ต้องตามคนอื่นเพื่อยุติปัญหา...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

เมื่อการที่ในชุมชนบางปูมีทรัพยากรป่าชายเลนที่เป็นจุดเด่นในการค้าบริการ และมีภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จึงมีความสำคัญในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทุกฝ่ายให้น้อยที่สุด โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...การเริ่มตัดสินใจตั้งแต่ต้นจนจบการประชุม เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน และจะมีมติความเห็นส่วนใหญ่ในที่ประชุมเพื่อความสบายใจในการทำงาน และเกิดผลกระทบต่อทุกฝ่ายให้น้อยที่สุด...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกัน จะแยกประเด็นถึงเหตุผลให้เห็นภาพที่เป็นไปได้ เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกัน แล้วก็ตัดสินใจร่วมกันให้ได้ผลที่เป็นธรรม ยังสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ความคิดเห็นที่ต่างกัน จะแยกประเด็นถึงเหตุผลในสิ่งที่ชุมชนมี และจะนำมาให้เห็นภาพถึงความเป็นไปได้เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกัน และตัดสินใจกันให้ได้ผลที่เป็นธรรม ...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งการประชุมบริหารจัดการต่าง ๆ โดยจะใช้วิธีการตัดสินใจร่วมกัน และจะเคารพในการตัดสินใจ แม้ว่าการตัดสินใจนั้นจะมีความคิดที่แตกต่างกัน แต่ก็ไม่ได้เกิดผลกระทบ หรือไม่โต้แย้งมากนัก โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...การประชุมต่าง ๆ โดยจะใช้วิธีการตัดสินใจร่วมกัน และจะเคารพในการตัดสินใจ แม้ว่าการตัดสินใจนั้นเกิดความคิดที่ต่างกัน แต่ก็ไม่ได้เกิดผลกระทบ หรือไม่โต้แย้งมากนัก...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

จึงมีการประชุมร่วมกันก่อน เพื่อให้แสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญที่เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว และทำการตัดสินใจร่วมกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง ทุกฝ่ายยอมรับ พอใจซึ่งกันและกันโดยจะใช้เสียงข้างมากที่เห็นด้วยในการตัดสินใจสุดท้าย ได้มีความสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวไว้ว่า

“...มีการประชุมร่วมกันก่อน จึงให้แสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญที่เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว และทำการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง ทุกฝ่ายยอมรับ พอใจซึ่งกันและกัน...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นที่เหมือนกันที่ว่า การประชุมแสดงความคิดเห็นโดยใช้เสียงส่วนมากในการตัดสินใจ ซึ่งไม่มีอำนาจในการตัดสินใจคนเดียวถึงแม้ว่าจะมีตำแหน่งสูงก็ตาม เพื่อความเป็นประชาธิปไตย และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP009 กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจไว้ดังนี้

“...การประชุมแสดงความคิดเห็น โดยใช้เสียงส่วนมากในการตัดสินใจ ซึ่งไม่มีอำนาจในการตัดสินใจคนเดียวถึงแม้ว่าจะมีตำแหน่งสูงก็ตาม เพื่อความเป็นประชาธิปไตย และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ ในบางครั้งการตัดสินใจตามความเหมาะสมที่ควรจะเป็น และได้ร้องขอมา เนื่องจากว่าแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวนี้ อยู่ในเขตปกครองของเทศบาลบางปู จึงต้องการสนับสนุนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนรวมทั้งพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ยังสอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ตัดสินใจตามความเหมาะสมที่ได้ร้องขอมา เนื่องจากว่าแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวนี้ อยู่ในเขตปกครองของเทศบาลบางปู จึงต้องการสนับสนุนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

บางครั้งอยู่ที่ชุมชนว่าจะจัดการบริหารอย่างไร หน่วยงานเป็นแค่คนสนับสนุน ซึ่งมีการสนับสนุนในเรื่องของข้อมูล อุปกรณ์ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่จะตัดสินใจจะเป็นผู้ใหญ่บ้านมากกว่า และจะช่วยกันดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งได้เชื่อมโยงกับ TourBP0011 ที่กล่าวว่า

“...อยู่ที่ชุมชนมากกว่า หน่วยงานเป็นแค่คนสนับสนุน ซึ่งมีการสนับสนุนในเรื่องของข้อมูล อุปกรณ์ ส่วนที่เหลือก็อยู่ที่ชุมชนว่าจะจัดการบริหารอย่างไร โดยส่วนใหญ่ผู้ที่จะตัดสินใจจะเป็นผู้ใหญ่บ้านมากกว่า และจะช่วยกันดำเนินงานร่วมกัน...”

(TourBP0011, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวกล่าวถึงการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวจากที่ได้ดูในเฟซบุ๊กว่ามีโปรแกรมที่น่าสนใจ คือ การล่องอูมอญคิงกวาง และการเก็บหอยกัน แต่การประชาสัมพันธ์ที่ไม่น่าดึงดูดมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจไว้ดังนี้

“...การเข้ามาท่องเที่ยวที่บางปูนี้ได้ดูจากเฟซบุ๊กว่ามีโปรแกรมอะไรบ้าง โดยที่น่าสนใจ คือ การล่องอูมอญคิงกวาง และการเก็บหอยกัน แต่การประชาสัมพันธ์ที่ไม่น่าดึงดูดมากนัก...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งจากที่ได้รับฟังผู้อื่น จึงอยากมาสัมผัสธรรมชาติ สัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์ และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านที่นี้ว่าเป็นอย่างไรด้วยตนเอง ยังสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การเข้ามาท่องเที่ยวจากที่ได้รับฟังผู้อื่นจึงอยากมาสัมผัสธรรมชาติ สัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์ และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านที่นี้ว่าเป็นอย่างไรด้วยตนเอง...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ชุมชนบางปู เป็นพื้นที่ที่อยู่ริมขอบอ่าวปัตตานี มีป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และสมดุล การเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในชุมชน ซึ่งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีคุณค่าทั้งทางตา ทางกาย และทางใจ ซึ่งหมายรวมถึงน้ำใจของความเป็นตัวตนของคนบางปูที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ ซึ่งการที่ในชุมชนมีทรัพยากรป่าชายเลนที่เป็นจุดเด่นในการค้าบริการ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จึงมีความสำคัญในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้เกิดผลกระทบกับทุกฝ่ายให้น้อยที่สุด การที่ให้ชุมชนเป็นชุมชนท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์กับชาวบ้านในชุมชนให้สามารถสร้างรายได้ ทั้งยังให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมทุกอย่างทุกคนมีสิทธิ์ตัดสินใจ แต่บางครั้งเมื่อแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ต้องตัดสินใจตามเสียงส่วนใหญ่ เพื่อยุติปัญหา และปรับความเข้าใจกัน โดยใช้เสียงข้างมากที่เห็นด้วยในการตัดสินใจสุดท้าย ทั้งนี้ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นที่เหมือนกันในการตัดสินใจ โดยใช้เสียงส่วนมากในการตัดสินใจ ซึ่งผู้ที่มีอำนาจไม่มีสิทธิ์ในการตัดสินใจคนเดียวถึงแม้ว่ามีตำแหน่งสูงก็ตาม เพื่อความ

เป็นประชาธิปไตย และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด หรือบางครั้งตัดสินใจตามความเหมาะสมที่ได้ร้องขอมา โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตัดสินใจเป็นผู้ใหญ่บ้านมากกว่า และจะช่วยกันดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงนักท่องเที่ยวยังกล่าวถึงการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวที่บางปู โดยได้เห็นจากเฟสบุ๊คมีโปรแกรมที่น่าสนใจ คือ การลอดอุโมงค์โกงกาง และการเก็บหอยกัน รวมทั้งที่ได้รับฟังจากผู้อื่น จึงอยากมาสัมผัสธรรมชาติ สัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์ และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านบางปูด้วยตนเอง

3.3 กระบวนการจัดองค์การ

เป็นการกำหนดโครงสร้างของชุมชนท่องเที่ยวบางปู โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน กระบวนการกำหนดความสัมพันธ์ของคนงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อที่จะก่อให้เกิด การประยุกต์ใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีคุณค่าสูงสุด เช่น การแบ่งงานทำ เป็นต้น ชุมชนท่องเที่ยวบางปู เป็นชุมชนที่มีจุดเด่นในด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และพื้นที่อ่าวปัตตานีที่เป็นแนวธรรมชาติเกือบตลอดทั้งพื้นที่ ได้มีกิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย การล่องเรือชมป่าชายเลน อุโมงค์โกงกาง การตกปลา ชมพระอาทิตย์ ดูนกนานาพันธุ์ และดูหิ่งห้อยยามค่ำคืน พบว่าหน้าที่มีการแบ่งสมาชิกที่ได้รับผิดชอบไว้ ตามความสามารถ ซึ่งบางครั้งกลุ่มไม่มีเวลามาช่วยทำงาน ซึ่งต้องหาบุคคลทำแทน แต่บุคคลที่ทำแทนไม่มีความชำนาญที่จะปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ และบางครั้งไม่มีเวลามากนักในการปฏิบัติงานที่ได้ทำแทน ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการจัดองค์การไว้ดังนี้

“...หน้าที่มีการแบ่งสมาชิกที่ได้รับผิดชอบไว้ตามความสามารถซึ่งบางครั้งกลุ่มไม่มีเวลามาช่วยทำงานซึ่งต้องหาบุคคลทำแทน แต่บุคคลที่ทำแทนไม่มีความชำนาญในการทำและบางครั้งไม่มีเวลาในการทำงานที่ได้รับ...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ สมาชิกในชุมชน มีไม่เพียงพอ และไม่มีทดแทนที่มากพอ เพราะวัยรุ่นที่จบการศึกษาได้ออกไปหางานทำที่อื่น ๆ ทั้งนี้ในชุมชนก็มีงานด้านท่องเที่ยวแต่ไม่มีเงินให้ที่มากพอ จึงเกิดปัญหาอุปสรรค ยังเชื่อมโยงกับ TourBP04 ได้กล่าวว่า

“...สมาชิกในชุมชนมีไม่เพียงพอและไม่มีทดแทนที่มากพอวัยรุ่นที่จบก็ออกไปทำงานในชุมชนก็มีงานด้านท่องเที่ยวแต่ไม่มีเงินให้จึงเกิดอุปสรรค...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้มีการแบ่งฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายช่าง ฝ่ายซ่อมแซม ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายประชุม ฝ่ายเรือ และประชาชนมีส่วนร่วมในด้านนี้ คือ หากประชาชนคนใดที่มีความสามารถด้านไหนสามารถเข้าร่วมดำเนินการได้ ซึ่งด้านนี้ทุกคนจะปฏิบัติตามความสามารถเฉพาะตัวของตนเอง โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...การแบ่งงานการปฏิบัติตามฝ่ายต่าง ๆ ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งไม่มีปัญหาในการทำหน้าที่เพียงแต่หากไม่ทันที่จะทำ ก็จะบอกทันทีว่าไม่มีเวลาว่างในการทำงาน ดังเช่น ฝ่ายช่าง ฝ่ายซ่อมแซม ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายประชุม ฝ่ายเรือ...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

จึงทำให้ต้องมีการจัดสรรแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ซึ่งประชาชนที่มีความสามารถเฉพาะด้านไหนก็จะสามารถทำหน้าที่ด้านนั้น ๆ เพื่อให้ได้ทำงานตามที่มีความชำนาญเฉพาะทางได้อย่างมีความสุข และผลงานที่ออกมามีคุณภาพ ยังสอดคล้องกับ TourBP07 กล่าวถึงความสำคัญของการจัดองค์การไว้ดังนี้

“...จะมีการแบ่งการทำงานตามโครงสร้างหน้าที่ที่วางไว้ เพื่อให้ได้ทำงานตามที่มีความชำนาญเฉพาะทางได้อย่างมีความสุข และผลงานที่ออกมามีคุณภาพ และการแบ่งงานกันทำไม่มีปัญหาในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบ...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

กระทั่งนักท่องเที่ยวให้ความเห็นการให้บริการที่ว่า การจัดระบบการบริการท่องเที่ยวที่มีความรวดเร็ว แต่ยังคงขาดความพร้อมในสวัสดิการที่พักที่มาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การจัดระบบการบริการท่องเที่ยวที่มีความรวดเร็ว แต่ยังคงขาดความพร้อมในสวัสดิการที่พักที่มาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่เหมาะสม...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

ทั้งยังมีระบบจัดการบริหารได้ดี รวมถึงชาวบ้านที่ให้ความรู้ เขามีความรู้จริง ๆ ไม่ได้บอกเล่าโดยปราศจากความจริง ยังสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ได้เห็นว่าพวกเขามีการจัดการบริหารได้ดี อีกทั้งชาวบ้านที่ให้ความรู้ เขามีความรู้จริง ๆ ไม่ได้บอกเล่าโดยปราศจากความจริง...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปู เป็นชุมชนที่มีจุดเด่นในด้านของระบบนิเวศป่าชายเลน จนเกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และมีพื้นที่อ่าวปัตตานีที่เป็นแนวธรรมชาติเกือบตลอดทั้งพื้นที่ มีกิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย การล่องเรือชมป่าชายเลน อุโมงค์โกงกาง การตกปลา ชมพระอาทิตย์ ดูนกนานาพันธุ์ และดูหิ่งห้อยยามค่ำคืน ซึ่งการมีกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีการจัดสรรแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ซึ่งประชาชนที่มีความสามารถเฉพาะด้าน สามารถทำหน้าที่ด้านนั้น เพื่อให้ได้ทำงานตามที่มีความชำนาญเฉพาะทางได้อย่างมีความสุข และผลงานที่ออกมามีคุณภาพ

โดยมีการแบ่งฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายช่าง ฝ่ายซ่อมแซม ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายประชุม ฝ่ายเรือ นอกจากนี้พนักงานท่องเที่ยวให้ความเห็นการให้บริการที่ว่า การจัดระบบการบริการท่องเที่ยวที่มีความรวดเร็ว จัดการบริหารได้ดี อีกทั้งได้ความรู้จากการบอกเล่าของปราชญ์ชาวบ้าน แต่ยังคงขาดความพร้อมในสวัสดิการที่พักที่มาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่เหมาะสม

3.4 กระบวนการประสานงาน

เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น พบว่า การประสานงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการติดต่อจองล่วงหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน และหากจะยกเลิกใช้บริการให้ติดต่อกลับ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียกับประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการประสานงานไว้ดังนี้

“...มีการประสานงานแต่ไม่มาตามที่นัดไว้จึงไม่สามารถทำอะไรได้ ซึ่งก็ต้องเสียโอกาส โดยเฉพาะประชาชนที่ขับเรือ และนักท่องเที่ยวมีการประสานงานหลายที่หรือหลายคนจึงเกิดความซ้ำซ้อน และเมื่อมาตามที่นัดไว้ก็ต้องให้สิทธิลูกค้าเป็นคนตัดสินใจเลือกโดยไม่บังคับหรือต้องปรับชดเชยใด ๆ ทั้งสิ้น...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ในการประสานงานภายในกลุ่มไม่มีปัญหา แต่จะมีปัญหากับผู้ใช้บริการ เพราะมีการยกเลิกการท่องเที่ยวโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ทั้งนี้ในช่วงปิดเทอม และช่วงวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ยังสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การประสานงานภายในกลุ่มไม่มีปัญหา แต่จะมีปัญหากับผู้ใช้บริการ เพราะมีการยกเลิกการท่องเที่ยวโดยไม่แจ้งล่วงหน้าซึ่งผู้ที่ได้รับความเสียหาย คือ ประชาชนที่ขับเรือ และประชาชนที่ทำอาหาร และอื่น ๆ ทั้งนี้ในช่วงปิดเทอม และช่วงวันหยุดนักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุด...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ การประสานงาน คนขับเรือต้องรู้เมื่อน้ำลด เพราะขับไปแล้วจะทำให้เรือต้องติด แต่ไม่ว่าช่วงไหนสามารถล่องเรือได้ เพราะชาวประมงมีความชำนาญในการขับล่องเรือในอ่าวปัตตานี โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การประสานงาน คนขับเรือต้องรู้เมื่อน้ำลด เพราะขับไปแล้วจะทำให้เรือต้องติดแต่ไม่ว่าช่วงไหนสามารถล่องเรือได้ เพราะชาวประมงมีความชำนาญในการขับล่องเรือในอ่าวปัตตานี...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งการประสานการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาใช้บริการก็จะอธิบายรายละเอียดว่า หากการเข้ามาท่องเที่ยวที่อยู่ในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนธันวาคม ซึ่งหลังจากฝนหยุดตกก็สามารถลงเรือได้ทันที ไม่มีปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง เพราะว่าจะมีน้ำจากป่าลงมาสมทบอยู่ตลอดเวลา ส่วนในช่วงฤดูร้อน ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน อาจมีช่วงของน้ำขึ้นน้ำลง แต่สามารถลงเรือได้ ยังสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ทำการติดต่อประสานงานกันโดยตรง และจะบอกกันตรง ๆ หากในช่วงน้ำลดก็จะแจ้งให้ทราบ และเลื่อนเวลา ซึ่งในทุก ๆ วันน้ำจะลดลงสองครั้งต่อวัน จึงไม่สามารถออกเรือได้แต่ถ้าในช่วงหน้าฝนจะไม่ลดเพราะน้ำป่าจะลงมาสมทบ...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ผู้สนับสนุนได้กล่าวถึงการประสานงานกันในการทำงานที่ว่า การประสานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ยาก มีความคุ้นเคยรู้จักกันอยู่แล้ว เคยร่วมการทำงาน และเห็นอยู่บ่อยครั้ง จึงสามารถติดต่อประสานได้ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP0010 กล่าวถึงความสำคัญของการประสานงานไว้ดังนี้

“...การประสานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ยาก มีความคุ้นเคยรู้จักกันอยู่แล้ว เคยร่วมการทำงาน และเห็นอยู่บ่อยครั้งจึงสามารถติดต่อประสานได้ทุกคน...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ในการนี้การประสานงานทั้งสองฝ่ายไม่เป็นอุปสรรคเพราะว่าจะมีฝ่ายที่ติดต่อประสานงานโดยตรง จึงง่ายต่อการสื่อสาร โดยสอดคล้องกับ TourBP0011 ที่กล่าวว่า

“...การประสานงานทั้งสองฝ่ายไม่เป็นอุปสรรค เพราะว่าจะมีฝ่ายที่ติดต่อประสานงานโดยตรง จึงง่ายต่อการสื่อสาร...”

(TourBP0011, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

จึงส่งผลต่อนักท่องเที่ยว จากที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการได้ให้เห็นถึง การประสานงานที่ดีมากเพราะทางกลุ่มท่องเที่ยวให้คำแนะนำเวลาในการเข้ามาช่วงไหนที่เหมาะสม และดีที่สุด ทำให้ได้เตรียมเวลาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการประสานงานไว้ดังนี้

“...มีการประสานงานที่ดีมากเพราะทางกลุ่มท่องเที่ยว ให้คำแนะนำเวลาในการเข้ามาช่วงไหน และดีที่สุด ทำให้ได้เตรียมเวลาได้อย่างเหมาะสม...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ การติดต่อกับกลุ่มเขาให้ความรู้ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลาที่ควรจะมา ช่วงเดือนไหนที่มีหึ่งห้อยจำนวนมาก ช่วงเดือนไหนที่เป็นช่วงของปู ซึ่งยังเชื่อมโยงกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...การติดต่อกับกลุ่มเขาให้ความรู้ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลาที่ควรจะมา ช่วงเดือนไหนที่มีหึ่งห้อยจำนวนมาก ช่วงเดือนไหนที่เป็นช่วงของปู...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากที่กล่าวข้างต้นจึงได้สรุปว่า การประสานการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาใช้บริการจะอธิบายรายละเอียด เช่น การใช้บริการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนธันวาคม ซึ่งหลังจากฝนหยุดตกสามารถล่องเรือได้ทันที ไม่มีปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง เพราะช่วงเวลาดังกล่าวมีน้ำป่าไหลลงมาสมทบอยู่ตลอดเวลา ส่วนในช่วงฤดูร้อน ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน อาจมีช่วงของน้ำขึ้นน้ำลง แต่สามารถล่องเรือได้ เพราะชาวประมงมีความชำนาญในการขับล่องเรือในอ่าวปัตตานี ทั้งนี้การประสานงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเกิดการติดต่อใช้บริการที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งการยกเลิกใช้บริการ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียกับประชาชนในชุมชน ซึ่งในช่วงปิดท่อม และช่วงวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการประสานงาน ที่จะเป็นการรับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่จะช่วยประสานงาน นอกจากนี้ผู้สนับสนุนได้ประสานการทำงานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่เป็นอุปสรรค เพราะมีฝ่ายที่ติดต่อประสานงานโดยตรง จึงง่ายต่อการสื่อสาร อีกทั้งมีความคุ้นเคยรู้จักกันในการร่วมทำงาน และเห็นอยู่บ่อยครั้ง จึงสามารถติดต่อประสานได้ง่าย ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่ได้มาใช้บริการได้มีการประสานงานที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของช่วงเวลาที่เหมาะสมในการล่องเรือ ช่วงเดือนที่มีหึ่งห้อยจำนวนมาก ช่วงเดือนที่เป็นช่วงของปู ทำให้ได้เตรียมเวลาในการเข้ามาได้อย่างเหมาะสม

3.5 กระบวนการดำเนินงาน

เป็นการปฏิบัติตามที่ได้วางไว้ โดยการสนับสนุนทรัพยากร แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ หรือเข้ามาบริหารงาน ประสานงานขอความช่วยเหลือจากภายนอก นอกจากธรรมชาติของสถานที่แล้ว สิ่งที่เป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งของชุมชน คือ ความเป็นธรรมชาติของคน ความใสบริสุทธิ์ ความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตน รวมถึงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้รองรับความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว โดยยึดการพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก พบว่า การดำเนินงานภายในโดยจะวางแผน ตัดสินใจ จัดองค์การ และประสานการทำงาน ถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวบางปู ทั้งนี้ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ประสานเข้ามาแล้ว และต้องสั่งอาหารล่วงหน้าเพื่อเตรียมวัตถุดิบได้เหมาะสม ซึ่งจะประสานกับชาวบ้านในชุมชนที่ทำอาหาร หากต้องการสั่งอาหารทะเลสดจะต้องสั่งล่วงหน้าก่อนประมาณ 3-4 วัน เพื่อให้ชาวประมง และกลุ่มเลี้ยงปูดำ ได้เตรียมพร้อมทันวันที่ต้องการ และประชาชนยังมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลความปลอดภัย รวมทั้งดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้วางไว้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP02 กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ดังนี้

“...การดำเนินงานที่จะวางแผน ดัดสินใจ จัดองค์การ และประสานการทำงาน ถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวบางปู เมื่อนักท่องเที่ยวได้ประสานเข้ามาแล้ว และต้องสั่งอาหารล่วงหน้าจะได้เตรียมวัตถุดิบได้เหมาะสม ซึ่งจะประสานกับชาวบ้านในชุมชนที่ทำอาหาร หากต้องการสั่งอาหารทะเลสดจะต้องสั่งก่อนประมาณ 3-4 วัน เพื่อให้ชาวประมง และกลุ่มเลี้ยงปูดำ ได้เตรียมพร้อมทันวันที่ต้องการ และประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลความปลอดภัย รวมทั้งดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้วางไว้...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ เมื่อนักท่องเที่ยวประสานเข้ามาแล้วจะมีการประสานไปยังกลุ่มประมงพื้นบ้านในการพร้อมให้บริการ โดยจะต้องทราบถึงจำนวนนักท่องเที่ยวให้ชัดเจน เพื่อจะได้จัดเตรียมเรือได้เหมาะสม และนักท่องเที่ยวก็จะได้การบริการที่รวดเร็ว ไม่ต้องใช้เวลาในการรอให้นาน ซึ่งขนาดของเรือนั้นมีอยู่ 2 แบบ ขนาดเล็ก ขึ้นได้ 4 คน ขนาดใหญ่ ขึ้นได้ 8 คน ยังได้สอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวไว้ว่า

“...มีการดำเนินงานตามที่ได้วางแผนไว้ อาจจะไม่สอดคล้องบ้างกับหน้าที่ เพราะปัจจุบันนี้กำลังขาดบุคคลเข้ามาทดแทนในการทำงานตามหน้าที่ และมีการบริการที่รวดเร็ว ไม่ต้องรอนาน ซึ่งขนาดของเรือนั้นมีอยู่ 2 แบบ ขนาดเล็ก ขึ้นได้ 4 คน ขนาดใหญ่ ขึ้นได้ 8 คน...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

โดยในการดำเนินงานยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดเยาวชนที่ดำเนินงานได้ให้ทันกับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่เพียงพอในการซ่อมแซมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวว่า

“...ในการดำเนินงานยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดเยาวชนที่ดำเนินงานได้ให้ทันกับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่เพียงพอในการซ่อมแซมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวการส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติในการปลูกป่า...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งในส่วนที่พัก ในปัจจุบันนี้โฮมสเตร์ของชาวบ้านมีจำนวน 1 หลัง มีความจุได้ 40 คน หากนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นครอบครัวเล็ก ๆ นั้น ทางชุมชนท่องเที่ยวบางปูยังไม่สามารถให้บริการได้ เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนที่เป็นมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ไม่สนใจในการสร้างเป็นโฮมสเตร์ ยังได้สอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวไว้ว่า

“...สมาชิกเพียงพอต่อการทำงาน เพียงแต่เยาวชนยังไม่มากพอ เพราะเด็กมองไม่เห็นถึงอนาคต และไม่อยากปฏิบัติตาม อีกทั้งในการสร้างโฮมสเตร์ของชาวบ้านยังไม่พร้อมเนื่องจากเป็นชุมชนมุสลิม ในปัจจุบันนี้มีจำนวน 1 หลัง มีความจุได้ 40 คน หากการมาเป็นครอบครัวนั้นยังไม่สามารถให้บริการได้...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

รวมทั้งในการดำเนินงานทุกครั้ง ให้แต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวทำงานให้เต็มความสามารถ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเมื่อฝ่ายไหนไม่ว่าง ต้องให้คนอื่นทำหน้าที่แทน แต่บางครั้งไม่สามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างสมบูรณ์ จึงต้องช่วยกันทำซึ่งกันและกัน ให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่ดีที่สุด ทั้งนี้ในการบริการจะมีตัวแทนของชุมชนในการประสานงานต้อนรับนักท่องเที่ยวเมื่อมาถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เกิดความรู้สึกพร้อมในการให้บริการเมื่อได้เห็นโดยสอดคล้องกับ TourBP07 ที่กล่าวว่า

“...มีความชำนาญด้านการให้บริการท่องเที่ยวเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ถ้าหากเมื่อไหร่ฝ่ายไหนไม่ว่างก็จะให้อีกฝ่ายที่มีความชำนาญใกล้เคียงกันทำหน้าที่ประสานงานต้อนรับนักท่องเที่ยวเมื่อมาถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปูเพื่อให้เกิดความรู้สึกพร้อมในการให้บริการเมื่อได้เห็นจะมีการประสานไปยังกลุ่มประมงพื้นบ้านในการพร้อมให้บริการโดยจะต้องทราบถึงจำนวนผู้ใช้บริการท่องเที่ยวให้ชัดเจนเพื่อจะได้จัดเตรียมเรือได้เหมาะสม...”

(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ในด้านของหน่วยงานได้กล่าวว่า มีการสนับสนุนอาชีพทุกอย่างในชุมชน ถึงแม้ไม่ได้สนับสนุนที่การท่องเที่ยวโดยตรง แต่เพราะว่าทุกอย่างที่มีในชุมชนสามารถมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ เช่น การประมง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงปู ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP008 กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ดังนี้

“...การสนับสนุนอาชีพทุกอย่างในชุมชน ถึงแม้ไม่ได้สนับสนุนที่การท่องเที่ยวโดยตรง แต่เพราะว่าทุกอย่างที่มีในชุมชนสามารถมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวให้เกิดความเชื่อมโยงกันได้ เช่น การประมง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงปู...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ในบางครั้งได้สนับสนุนตามการทำหนังสือที่ขอมา แต่จะไม่สนับสนุนโดยตรง เพราะกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ยังได้สอดคล้องกับ TourBP009 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การดำเนินงานสนับสนุนตามการร้องขอ ซึ่งไม่สนับสนุนโดยตรง เพราะกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

จึงเป็นเพราะก่อนที่เราจะมาก็ได้ติดต่อเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้จากการที่ได้ติดต่อจองล่วงหน้า ทำให้การดำเนินงานอำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว และได้เตรียมเรือไว้พร้อมให้บริการเมื่อมาถึงแล้วไม่ต้องรอนานสามารถขึ้นเรือได้เลย ถึงแม้จะมีนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากก็ตาม โดยสอดคล้องกับ TourBP00012 ที่กล่าวว่า

“...ก่อนที่เราจะมาก็ได้ติดต่อเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้จากการที่ได้ติดต่อจองล่วงหน้าได้ดำเนินงานอำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว และได้เตรียมเรือไว้พร้อมให้บริการเมื่อมาถึงแล้วไม่ต้องรอนานสามารถขึ้นเรือได้เลย...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งนักท่องเที่ยวได้ให้ความเห็น การดำเนินการนั้นของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการบริการที่รวดเร็วมาก ไม่ต้องรอนานให้เสียเวลาประทับใจมากที่สุดที่ให้บริการที่ดีเยี่ยมแบบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00013 กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ดังนี้

“...การบริการที่รวดเร็วมากไม่ต้องรอนานให้เสียเวลาถึงแม้จะมีนักท่องเที่ยวที่มากก็ตามจึงประทับใจมากที่สุดที่ให้บริการที่ดีเยี่ยมแบบนี้...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นอกจากธรรมชาติของสถานที่แล้ว สิ่งที่เป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งของชุมชน คือ ความเป็นธรรมชาติของคน ความใสบริสุทธิ์ ความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตน รวมถึงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้รองรับความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว โดยยึดความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก การดำเนินงานภายในโดยจะวางแผน ตัดสินใจ จัดองค์การ และประสานการทำงาน ถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวบางปู ซึ่งในการดำเนินงานทุกครั้ง ให้แต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวทำงานให้ตรงกับความสามารถ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเมื่อฝ่ายไหนไม่ว่าง ต้องให้ฝ่ายอื่นทำหน้าที่แทน แต่บางครั้งไม่สามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างสมบูรณ์ จึงต้องช่วยกันทำซึ่งกันและกัน ให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่ดีที่สุด แต่ในการดำเนินงานยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดเยาวชนที่ดำเนินงานได้ให้ทันกับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่เพียงพอในการซ่อมแซมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้นกระบวนการบริการมีการดำเนินงานดังนี้ ได้แก่ ด้านการบริการ คือ มีตัวแทนของชุมชนในการประสานงานต้อนรับนักท่องเที่ยวเมื่อมาถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เกิดความรู้สึกพร้อมในการให้บริการเมื่อได้เห็น ด้านเรือ คือ เมื่อนักท่องเที่ยวประสานเข้ามาแล้วจะมีการประสานไปยังกลุ่มประมงพื้นบ้านในการพร้อมให้บริการ โดยจะต้องทราบถึงจำนวนนักท่องเที่ยวให้ชัดเจน เพื่อจะได้จัดเตรียมเรือได้เหมาะสม และนักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่รวดเร็ว ซึ่งขนาดของ

เรือนั้นมีอยู่ 2 แบบ ขนาดเล็ก ขึ้นได้ 4 คน ขนาดใหญ่ ขึ้นได้ 8 คน ด้านที่พัก คือ ในปัจจุบันนี้โฮมสเตร์ของชาวบ้านมีจำนวน 1 หลัง มีความจุได้ 40 คน หากการมาเป็นครอบครัวเล็ก ๆ นั้นยังไม่สามารถให้บริการได้ เนื่องด้วยชาวบ้านในชุมชนที่เป็นมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ไม่สนใจในการสร้างเป็นโฮมสเตร์ ด้านอาหาร คือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ประสานเข้ามาแล้ว และต้องสั่งอาหารล่วงหน้าเพื่อเตรียมวัตถุดิบได้เหมาะสม ซึ่งจะประสานกับชาวบ้านในชุมชนที่ทำอาหาร หากต้องการสั่งอาหารทะเลสดจะต้องสั่งล่วงหน้าก่อนประมาณ 3-4 วัน เพื่อให้ชาวประมง และกลุ่มเลี้ยงปูดำ ได้เตรียมพร้อมทันวันที่ต้องการ และประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลความปลอดภัย รวมทั้งดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้วางไว้ ทั้งนี้หน่วยงานได้มีการสนับสนุนอาชีพทุกอย่างในชุมชน ถึงแม้ไม่ได้สนับสนุนที่การท่องเที่ยวโดยตรง แต่เพราะว่าทุกอย่างที่มีในชุมชนสามารถมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกันได้ เช่น การประมง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงปู และบางครั้งได้สนับสนุนตามการร้องขอมา อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้เห็นการดำเนินการของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการบริการที่รวดเร็วมาก ไม่ต้องรอนานให้เสียเวลาประทับใจมากที่สุดที่ให้บริการที่ดีเยี่ยมแบบนี้ ซึ่งเป็นเพราะก่อนที่เราจะมาก็ได้ติดต่อเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้จากการที่ได้ติดต่อจองล่วงหน้า ทำให้การดำเนินงานอำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว และได้เตรียมเรือไว้พร้อมให้บริการ เมื่อมาถึงแล้วไม่ต้องรอนานสามารถขึ้นเรือได้เลย ถึงแม้จะมีนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากก็ตาม

3.6 กระบวนการรับผลประโยชน์

เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมกัน พบว่า เป็นการสร้างงานในชุมชน คือ มีรายได้จากการขายขนมของพ่อค้า แม่ค้า ประชาชนมีรายได้จากการสั่งอาหารของนักท่องเที่ยวในชุมชน ประชาชนที่เป็นเจ้าของเรือมีรายได้จากการนำเที่ยว ทำให้ประชาชน และชุมชนเชื่อมความสัมพันธ์กันมากขึ้น และมีความร่วมมือกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการรับผลประโยชน์ไว้ดังนี้

“...เป็นการสร้างงานในชุมชน คือ 1) มีรายได้จากการขายขนมของพ่อค้า แม่ค้า 2) ประชาชนมีรายได้จากการสั่งอาหารของนักท่องเที่ยวในชุมชน 3) ประชาชนที่เป็นเจ้าของเรือมีรายได้จากการนำเที่ยว ทำให้ประชาชน และชุมชนเชื่อมความสัมพันธ์กันมากขึ้น และได้กระชับร่วมมือซึ่งกันและกัน...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ทั้งนี้ ในชุมชนท่องเที่ยวบางปูจะมีปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน และหากต้องการสัมผัสถึงบรรยากาศวิถีชุมชน วิถีมุสลิม ได้ทั่วถึงเต็มอ้อม ต้องพักโฮมสเตร์ถึงจะพาเยี่ยมชมภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนได้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทั้งด้านรายได้ การนำเสนอภูมิปัญญาชาวบ้านให้เป็นที่รู้จัก และความเจริญของชุมชน ส่วนคณะกรรมการกลุ่มไม่มีผลดี ผลเสียอะไร ยังสอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ทั้งนี้ในชุมชนท่องเที่ยวบางปูจะมีปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน และหากต้องการสัมผัสถึงบรรยากาศวิถีชุมชน วิถีมุสลิม ได้ทั่วถึงเต็มอิม ต้องพักโฮมสเตร์ถึงจะพาเยี่ยมชมภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนได้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ส่วนกลุ่มได้รับบ้างเพื่อเป็นเงินกองกลางในการใช้ซ่อมแซม แต่จะไม่ได้กับส่วนบุคคล และที่สำคัญมีความสุขที่เห็นคนมาเที่ยวบ้านเรา...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ในการนี้กลุ่มที่จะได้คือ (1) กลุ่มที่ทำอาหาร (2) กลุ่มที่ให้บริการล่องเรือ (3) กลุ่มที่ทำอาหารและขนมพื้นบ้าน (4) กลุ่มที่เลี้ยงปูดำ (5) กลุ่มที่เลี้ยงปลา (6) กลุ่มที่ทำงานฝีมือ (7) ที่พัก และ(8) ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งต่างก็รับผลประโยชน์ต่อการเข้าใช้บริการของนักท่องเที่ยว โดยคล้องจองกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...ผู้ที่ได้รับประโยชน์ คือ ประชาชนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มล่องเรือ กลุ่มทำอาหาร กลุ่มขนมพื้นบ้าน กลุ่มที่เลี้ยงปูดำ กลุ่มที่เลี้ยงปลา กลุ่มที่ทำงานฝีมือ ที่พัก และปราชญ์ชาวบ้าน ต่างก็ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าใช้บริการของนักท่องเที่ยว...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

โดยการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเจริญในชุมชน ให้ประชาชนมีรายได้เสริม เช่น ประมงพื้นบ้าน อีกทั้งจะได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่สำคัญที่มีอยู่ในชุมชนให้คนภายนอกได้สัมผัส และเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ประชาสัมพันธ์ไว้ ประกอบด้วย(1) ได้เห็นป่าโกงกางที่อุดมสมบูรณ์จากการช่วยกันอนุรักษ์ของคนในชุมชน (2) ได้เห็นนกหลากหลายชนิดโฉบบินไปมาตลอดทาง (3) ได้เห็นวิถีประมงพื้นบ้านในการจับปลา (4) ได้ล่องอุโมงค์โกงกาง ซึ่งเกิดจากต้นโกงกางสองฝั่งค้อมตัวเข้าหากันจนเหมือนเป็นอุโมงค์อันร่มรื่น มีระยะทางยาวหลายร้อยเมตร (5) ได้สัมผัสการนวดฝ่าเท้าแบบธรรมชาติบนรากไม้โกงกาง (6) ได้สัมผัสกิจกรรมการเก็บหอยกัน (ภาษามลายู เรียกว่า ลอแก) (7) ได้เห็นถึงจุดชมวิว มุม 180 องศา จะเห็นถึงเส้นแบ่งระหว่างอ่าวปัตตานี กับอ่าวไทย (8) ได้ชมอาทิตย์อัสดง และนกบินกลับรัง (9) ได้ล่องเรือชมหิ่งห้อยในป่าโกงกางในช่วงค่ำคืน (10) ได้เห็นอาหารและขนมพื้นบ้าน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมรังผึ้ง (ภาษามลายู เรียกว่า มาดูมาตง) (11) ได้เห็นงานฝีมือของชาวบ้าน เช่น การแกะสลัก และการทำกรงนก ยังสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวไว้ว่า

“...การเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเจริญในชุมชน ให้ประชาชนมีรายได้เสริม เช่น ประมงพื้นบ้าน อีกทั้งจะได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่สำคัญที่มีอยู่ในชุมชนให้คนภายนอกได้สัมผัส และเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ประชาสัมพันธ์ไว้ คือ ป่าโกงกาง นก วิถีประมงพื้นบ้าน อุโมงค์โกงกาง การนวดฝ่าเท้าบนรากไม้โกงกาง การเก็บหอยกัน อาหารและขนมพื้นบ้าน งานฝีมือ...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

รวมถึงการทำงานก็เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกัน และกันให้กับชุมชน และประชาชน โดยประชาชนจะได้รับจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ชุมชนได้เป็นที่รู้จักเป็นที่นิยมมากขึ้น และอุดหนุนสินค้าในชุมชน โดยสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวว่า

“...เจ้าของเรือประมงพื้นบ้าน และกลุ่มทำขนมพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชนได้เป็นที่รู้จักและนิยมมากขึ้นส่วนกลุ่มได้รับความสุขในการช่วยเหลือสังคม...”
(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ซึ่งงบประมาณที่ได้จากเรือแต่ละลำ ประมาณ 50-100 บาท และเก็บไว้เป็นส่วนกลางใช้เมื่อช่วงที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะในการซ่อมแซมต่าง ๆ ส่วนประชาชนจะได้จากการล่องเรือนำเที่ยว และจากการขายขนมพื้นบ้าน ส่วนของที่ระลึกประชาชนยังขาดความรู้ในการทำจึงต้องการอบรมในการพัฒนาฝีมือด้านนี้ ส่วนกระบวนการรับผลประโยชน์ในการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจะได้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกับ TourBP07 ที่กล่าวไว้ว่า

“...กลุ่มจะไต่จบบจากเรือแต่ละลำประมาณ50-100บาทและเก็บไว้เป็นส่วนกลางใช้ในการซ่อมแซมต่างๆส่วนประชาชนจะได้จากการล่องเรือนำเที่ยว และจากการขายขนมพื้นบ้านส่วนของที่ระลึกประชาชนยังขาดความรู้ในการทำจึงต้องการอบรมในการพัฒนาฝีมือด้านนี้ ส่วนกระบวนการรับผลประโยชน์ในการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ประสบการณ์...”
(TourBP07, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้หน่วยงานผู้ให้สนับสนุนได้กล่าวถึงการสนับสนุนที่ว่า ภูมิใจที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือชุมชน ทำให้ผลประโยชน์ที่ได้ เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวแทนของชุมชนท่องเที่ยวบางปู ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP009 กล่าวถึงความสำคัญของการรับผลประโยชน์ไว้ดังนี้

“...ภูมิใจที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือชุมชน ทำให้ผลประโยชน์ที่ได้เกิดขึ้นกับประชาชน และมีรายได้ที่ดียิ่งขึ้น...”
(TourBP009, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ยังสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มตัวแทนของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งมีรายได้เสริมที่ดียิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวว่า

“...กลุ่มตัวแทนของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และประชาชนในชุมชน จะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์...”
(TourBP0010, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งนักท่องเที่ยวมีความเห็นถึงความภูมิใจที่ได้ใช้บริการ เพราะได้รับทั้งอากาศที่บริสุทธิ์ ได้ชมวิวทิวทัศน์ที่ดูได้ยาก และการบริการไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะจึงทำให้ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่รบกวนสัตว์ต่าง ๆ อีกทั้งได้รู้จักขนมพื้นบ้านต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญการรับผลประโยชน์ไว้ดังนี้

“...การที่ได้มาท่องเที่ยววันนั้น ก็ได้รับทั้งอากาศที่บริสุทธิ์ ได้ชมวิว ทิวทัศน์ที่ดูได้ยาก และการบริการไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะจึงทำให้ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่รบกวนสัตว์ต่าง ๆ อีกทั้งได้รู้จักขนมพื้นบ้านต่าง ๆ อีกด้วย...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

จนกระทั่งได้รู้จักทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนบางปู เช่น วิธีการจับปลา หาทอยกัน จากประมงพื้นบ้าน และขนมมาตุฆาต ที่เป็นขนมพื้นบ้าน โดยสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...ได้รู้ถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในป่าชายเลน รู้วิธีการจับปลา หาทอยกัน จากประมงพื้นบ้าน และขนมมาตุฆาต ที่เป็นขนมพื้นบ้าน...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การทำงานที่เกิดส่งผลประโยชน์มากที่สุด เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้กับชุมชน และประชาชน โดยประชาชนจะได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ และอุดหนุนสินค้าในชุมชน ซึ่งกลุ่มที่จะได้คือ (1) กลุ่มทำอาหาร (2) กลุ่มให้บริการล่องเรือ (3) กลุ่มทำอาหารและขนมพื้นบ้าน (4) กลุ่มเลี้ยงปูดำ (5) กลุ่มเลี้ยงปลา (6) กลุ่มทำงานฝีมือ (7) ที่พัก และ(8) ประชาชนชาวบ้าน ส่วนกระบวนการรับผลประโยชน์ในการเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้ องค์ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนี้ (1) ได้เห็นป่าโกงกางที่อุดมสมบูรณ์จากการช่วยกันอนุรักษ์ของคนในชุมชน (2) ได้เห็นนกหลากชนิดโดยบินไปมาตลอดทาง (3) ได้เห็นวิถีประมงพื้นบ้านในการจับปลา (4) ได้ล่องดูโหมงค์โกงกาง ซึ่งเกิดจากต้นโกงกางสองฝั่งค้อมตัวเข้าหากันจนเหมือนเป็นอุโมงค์อันร่มรื่น มีระยะทางยาวหลายร้อยเมตร (5) ได้สัมผัสการนวดฝ่าเท้าแบบธรรมชาติบนรากไม้โกงกาง (6) ได้สัมผัสกิจกรรมการเก็บหอยกัน (ภาษามลายู เรียกว่า ลอแก) (7) ได้เห็นถึงจุดชมวิว มุม 180 องศา จะเห็นถึงเส้นแบ่งระหว่างอ่าวปัตตานี กับอ่าวไทย (8) ได้ชมอาทิตย์อัสดง และนกบินกลับรัง (9) ได้ล่องเรือชมหิ่งห้อยในป่าโกงกางในช่วงค่ำคืน (10) ได้เห็นอาหาร และขนมพื้นบ้าน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมรังผึ้ง (ภาษามลายู เรียกว่า มาตุฆาต) (11) ได้เห็นงานฝีมือของชาวบ้าน เช่น การแกะสลัก และการทำกรงนก ทั้งนี้ในชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีประชาชนชาวบ้านในการให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน และหากต้องการสัมผัสถึงบรรยากาศวิถีชุมชน วิถีมุสลิม ได้ทั่วถึงต้องพักโฮมสเตย์ถึงได้รับชมภูมิปัญญาที่มีในชุมชนได้ ทั้งนี้ผู้ให้สนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ รู้สึกภูมิใจที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือชุมชน ทำให้ผลประโยชน์ที่ได้ เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวแทนของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งมีรายได้เสริมที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้รับ

ทั้งอากาศที่บริสุทธิ์ ได้ชมวิวทิวทัศน์ที่ดูได้ยาก ได้รู้จักทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนบางปู เช่น วิธีการจับปลา หาทอยกัน จากประมงพื้นบ้าน และขนมมาตุฆาต ที่เป็นขนมพื้นบ้าน และการใช้บริการไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะ ไม่ทำลายป่าโกงกาง ไม่รบกวนสัตว์ต่าง ๆ จึงทำให้ระบบนิเวศในป่าชายเลนมีความสวยงามสมบูรณ์

3.7 กระบวนการประเมินผล

เป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการกำกับควบคุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของภารกิจ และหรือประเมินว่าภารกิจสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ พบว่า ในการเปิดให้บริการเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ โดยในป่าชายเลนมีทรัพยากรมากมายไม่ว่าจะเป็นสัตว์น้ำ นกนานาชนิด สมุนไพรต่าง ๆ ซึ่งจะประเมินจากการมีนักท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวเขียนในสมุดบันทึก เพื่อเล่าถึงความประทับใจในการใช้บริการชุมชนท่องเที่ยวบางปู ซึ่งได้สอดคล้องกับ TourBP01 กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลไว้ดังนี้

“...การให้บริการก็เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ โดยในป่าชายเลนมีทรัพยากรมากมายไม่ว่าจะเป็นสัตว์น้ำ นกนานาชนิด สมุนไพรต่าง ๆ ซึ่งจะประเมินจากการมีนักท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวเขียนในสมุดบันทึก เพื่อเล่าถึงความประทับใจในการใช้บริการชุมชนท่องเที่ยวบางปู...”

(TourBP01, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

ในการประเมินผลนั้นมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี จึงมีความพอใจ หากการมาท่องเที่ยวแล้วกลับมาท่องเที่ยวใหม่ และมีการบอกเล่าต่อ ๆ กันให้คนอื่นได้รับรู้ว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่อยู่ในชายแดนใต้ ไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด จะพอใจมากยิ่งขึ้น ยังได้สอดคล้องกับ TourBP02 ที่กล่าวไว้ว่า

“...จะพอใจมากขึ้น ถ้าหากไปแล้วจะกลับมาเที่ยวใหม่ และการบอกต่อ ๆ ให้คนอื่นได้รับรู้ว่าที่นี่ไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิดแน่นอน...”

(TourBP02, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลถึงความพอใจ หรือความสำเร็จในการบริการท่องเที่ยว โดยคณะกรรมการกลุ่มจะประเมินผลถึงการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยพิจารณาจากการมีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ TourBP03 ที่กล่าวว่า

“...จากการประเมินที่ผ่านมามีความพอใจกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ และเข้ามาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ยังไม่ค่อยพอใจกับการให้สนับสนุนของหน่วยงาน...”

(TourBP03, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2561)

โดยในการบริการก็พอใจในระดับหนึ่ง และพอใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศมากขึ้น และได้เห็นหิงห้อย นก และวิธีการจับปูด้วยมือเปล่า แต่ในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความสมบูรณ์ เพราะจะพัฒนาให้สมบูรณ์เลยไม่ได้ ต้องพัฒนาในรูปแบบที่สม่ำเสมอให้ต่อเนื่องกับงบประมาณ ยังสอดคล้องกับ TourBP04 ที่กล่าวไว้ว่า

“...บริการก็พอใจในระดับหนึ่งและพอใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศมากขึ้นและได้เห็นหิงห้อยนกและวิธีการจับปูด้วยมือเปล่าแต่ในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความสมบูรณ์เพราะจะพัฒนาให้สมบูรณ์เลยไม่ได้ต้องพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปให้เหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่...”

(TourBP04, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2561)

ทั้งยังได้ประสบความสำเร็จในการให้บริการ แต่การพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้ทันกับสังคมในปัจจุบันนี้ โดยสอดคล้องกับ TourBP05 ที่กล่าวว่า

“...ประสบความสำเร็จในการให้บริการ พอใจแต่ต้องปรับปรุงให้ทันกับสังคมปัจจุบันด้วย...”

(TourBP05, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2561)

อีกทั้งชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีป่าชายเลนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ให้คงอยู่กับชุมชนต่อไป ซึ่งมีความพอใจกับนักท่องเที่ยว เพราะได้ช่วยเหลือชุมชนมากที่สุด และราคานำเที่ยวได้ขายถูกกว่าเมื่อก่อน ยังสอดคล้องกับ TourBP06 ที่กล่าวไว้ว่า

“...ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีป่าชายเลนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ให้มีความคงอยู่กับชุมชนต่อไป ทั้งนี้ พอใจกับการมาของนักท่องเที่ยวเพราะได้ช่วยเหลือชุมชนมากที่สุด และราคานำเที่ยวได้ขายถูกกว่าเมื่อก่อน...”

(TourBP06, สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2561)

นอกจากนี้การประเมินผลหากกลุ่มที่เราสนับสนุนแล้วกลับไปไม่รอด ทำไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ ก็จะไม่สนับสนุนกลุ่มนี้อีก แต่ถ้ากลุ่มที่เราสนับสนุนสามารถทำได้ และอยู่รอด ก็จะมีการสนับสนุนในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP008 กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลไว้ดังนี้

“...มีการประเมินผลอย่างแน่นอน หากกลุ่มที่เราสนับสนุนแล้วกลับไปไม่รอด ทำไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ ก็จะไม่สนับสนุนกลุ่มนี้อีก แต่ถ้ากลุ่มที่เราสนับสนุนสามารถทำได้ และอยู่รอด ก็จะมีการสนับสนุนในครั้งต่อไป...”

(TourBP008, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2561)

ทั้งนี้ ในการสนับสนุนนั้นอาจไม่เพียงพอบ้าง แต่การที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปูดำเนินการได้ ก็ถือว่าได้ใช้สิ่งที่ให้สนับสนุนอย่างเหมาะสม และจะสนับสนุนต่อไป ซึ่งเชื่อมโยงกับ TourBP009 ที่กล่าวว่า

“...มีการประเมินผลหลังการอนุมัติงบประมาณ ซึ่งการสนับสนุนนั้นอาจไม่เพียงพอบ้าง โดยส่วนใหญ่จะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอไว้ จึงทำให้เกิดความมั่นใจในการให้การสนับสนุนในครั้งต่อ ๆ ไป...”

(TourBP009, สัมภาษณ์ 5 ธันวาคม 2561)

โดยผู้สนับสนุนยังได้กล่าวว่ามีการลงสำรวจประเมินผลอย่างแน่นอน จากที่เราสนับสนุนนั้น เขาได้ดำเนินการไปถึงไหนกันแล้ว โดยส่วนใหญ่จะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอไว้ จึงทำให้เกิดความมั่นใจในการให้การสนับสนุนในครั้งต่อ ๆ ไป ยังสอดคล้องกับ TourBP0010 ที่กล่าวว่า

“...ได้ลงพื้นที่เพื่อไปสำรวจประเมินดูว่า จากที่เราสนับสนุนนั้น เขาได้ดำเนินการไปถึงไหนกันแล้ว เช่น การปรับภูมิทัศน์ การประชุม การอบรมต่าง ๆ และการทำอาหารพื้นถิ่น...”

(TourBP0010, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2561)

นอกจากนี้ผู้ใช้บริการกล่าวถึงความพอใจในการท่องเที่ยวครั้งนี้ว่า ตั้งแต่เข้ามาในชุมชน ได้รู้สึกว่ามี ความพอใจกับการได้ใช้บริการที่บางปู และมีความเป็นกันเองมาก แต่ในพื้นที่มีความเสื่อมโทรม ห้องน้ำไม่สะอาด และถึงขยะแยกประเภทขยะไม่มีทุกจุด ซึ่งสอดคล้องกับ TourBP00012 กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินไว้ดังนี้

“...ตั้งแต่เข้ามาในชุมชน ได้รู้สึกว่ามี ความพอใจกับการได้ใช้บริการที่บางปู และมีความเป็นกันเองมาก แต่พื้นที่มีความเสื่อมโทรม ห้องน้ำไม่สะอาด และถึงขยะไม่มีทุกจุด...”

(TourBP00012, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2561)

รวมทั้งพอใจกับการได้ใช้บริการที่บางปู มีการบริการที่ดี และมีความเป็นกันเองมาก แต่อยากให้มีการปิ้งย่างหอยกัน กางเต็นในศูนย์ท่องเที่ยวบางปูเลย โดยสอดคล้องกับ TourBP00013 ที่กล่าวว่า

“...พอใจมาก บริการดี เข้าถึงผู้มาใช้บริการ แต่อยากให้มีการปิ้งย่างหอยกัน กางเต็นในศูนย์ท่องเที่ยวบางปูเลย...”

(TourBP00013, สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีป่าชายเลนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ จึงมีความจำเป็นต้องอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป ทั้งนี้ในการเปิดให้บริการเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ ซึ่งในป่าชายเลนมีทรัพยากรมากมายทั้งสัตว์น้ำ นกนานาชนิด สมุนไพรต่าง ๆ ทั้งนี้ใน

การประเมินผลการบริการจากการมีนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี และประสบความสำเร็จในการให้บริการ แต่หากการมาท่องเที่ยวแล้วกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง จนเกิดการบอกเล่าต่อ ๆ กันให้คนอื่นได้รับรู้ว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีความสวยงาม ชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่อยู่ในชายแดนใต้ ไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด ซึ่งมีความพอใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้ทันกับสังคมในปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ผู้สนับสนุนยังมีการลงสำรวจประเมินผลหากกลุ่มที่ได้สนับสนุนไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ จะไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มนี้อีก แต่เมื่อกลุ่มที่ได้สนับสนุนสามารถทำได้ตามจุดหมายที่ตั้งไว้ และอยู่รอด จะให้การสนับสนุนในคราวหน้าอีก โดยส่วนมากแล้วได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอไว้ จึงทำให้เกิดความมั่นใจในการให้การสนับสนุนในครั้งต่อ ๆ ไป อีกทั้งการสนับสนุนในแต่ละครั้งอาจไม่เพียงพอ แต่การที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปูดำเนินการได้ ถือว่าได้ใช้ในสิ่งที่ให้สนับสนุนอย่างเหมาะสม และจะสนับสนุนต่อไป นอกจากนี้ผู้ใช้บริการมีความพอใจในการท่องเที่ยวครั้งนี้ มีการบริการที่ดี ความเป็นกันเอง แต่อยากให้มีการปิ้งย่างหอยกัน ทางเดินในศูนย์ท่องเที่ยวบางปู และปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่ให้ดีขึ้น จากความเสื่อมโทรม ห้องน้ำไม่สะอาด และไม่มีถังขยะในทุกจุด

ส่วนที่ 4 กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

จากการสนทนากลุ่ม โดยมีวิธีการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ครั้งที่หนึ่ง เพื่อกำหนดร่างกลยุทธ์ และครั้งที่สอง เพื่อเสนอกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ จึงสามารถนำเสนอกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ดังนี้

จากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 เพื่อกำหนดร่างกลยุทธ์ได้ดังต่อไปนี้

1) จุดแข็ง - โอกาส

จากการวางแผนการทำงานต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมเข้ามา แต่อาจจะมาไม่ครบจำนวน เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน และการประกอบกิจการส่วนตัว จึงมีการทำงานเท่าที่มี ทำให้เกิดการ ทำงานที่อาจล่าช้า ไม่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้จากการที่ประชาชนใช้จิตอาสาในการทำงาน จึงต้องมีส่วนร่วมให้มีความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความมั่นคงควบคู่กับชุมชนที่ยั่งยืน โดยสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...มีส่วนร่วมวางแผน ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีคณะกรรมการกลุ่มที่เข้าร่วมวางแผน เพราะว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มของประชาชนอยู่แล้ว การทำงานก็ทำด้วยจิตสาธารณะ ซึ่งปกติใน 1 ปี จะประชุม 1 ครั้ง แต่ปัจจุบันนี้ไม่ได้ประชุมบ่อยมากนัก จากการติดภารกิจส่วนตัวจึงไม่ว่างที่จะไปช่วยเหลือในการทำงานมากนัก...”

(TourBP101, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

นอกจากนี้การที่ประชาชนในชุมชน และในละแวกใกล้เคียง ได้จับสัตว์น้ำ หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ ในป่าชายเลน จนทำให้เกิดทรัพยากรที่มีอยู่ในป่าชายเลนได้ลดน้อยลง จึงอยากให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ โดยเฉพาะกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มสัตว์น้ำให้อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และต่อยอดกิจกรรมตกปลาร่วมกับชาวประมง โดยมีความเชื่อมโยงดังนี้

“...การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะการปล่อยสัตว์น้ำ หรือ การปลูกป่าโกงกาง เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในป่าชายเลน แต่เนื่องด้วยการขอพันธุ์ต่าง ๆ ต้องใช้เวลา และเมื่อได้แล้วจึงต้องรอนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ อีกทั้งนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการที่ไม่แน่นอน จึงอาจทำให้สัตว์น้ำต้องเสียโอกาสที่ล่าช้าได้...”

(TourBP102, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

ยังมีการกล่าวถึงเกี่ยวกับงบประมาณอยู่บ่อยครั้งในการดำเนินงานพัฒนา ซึ่งงบประมาณมีความสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การที่ขาดงบประมาณอาจทำให้การดำเนินงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซาลงไปด้วย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องกัน ได้สอดคล้องกับคำกล่าวดังนี้

“...เมื่อพูดถึงการพัฒนาแน่นอนเราต้องนึกถึงงบประมาณ เพราะเป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้พัฒนาได้หลาย ๆ อย่าง แต่การพัฒนาก็อาจไม่ต่อเนื่องกัน เนื่องจากการที่ได้งบประมาณที่ไม่ต่อเนื่องกัน...”

(TourBP103, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

อีกทั้งจากการที่แหล่งท่องเที่ยวมีอุปกรณ์เครื่องมือ เช่น เรือคายัค ที่สามารถเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวได้ใช้อีกทางเลือกหนึ่ง จึงต้องสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้มีความทันสมัย และโดดเด่นยิ่งขึ้น ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับคำกล่าวดังนี้

“...ในแหล่งท่องเที่ยวมีอุปกรณ์ล่องเรือ เช่น เรือแคนูหรือเรือคายัค แต่การนำเสนอหรือการนำไปใช้ยังไม่เป็นทาง และยังไม่มีการนำเสนอการบริการท่องเที่ยวหลากหลาย โดดเด่น อย่างเป็นรูปธรรม...”

(TourBP104, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

2) จุดอ่อน - อุปสรรค

จากการเปิดให้บริการท่องเที่ยวมายาวนาน จนทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น กระทั่งปัจจุบันนี้การทำงานที่ไม่ต่อเนื่องกันมาจากการขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และขาดบุคคลทดแทนที่เพียงพอที่จะเข้ามาสานต่อการทำงานให้ต่อเนื่อง ซึ่งได้เชื่อมโยงกับคำกล่าวดังนี้

“...แหล่งท่องเที่ยวบางบูได้เปิดให้บริการมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ในปัจจุบันนี้การทำงานที่ให้ความสำคัญได้ลดน้อยลงจากการที่ประชาชนต่างก็ต้องทำงานส่วนตัว จนทำให้เกิดขาดบุคคลในการทำงานที่เพียงพอ รวมทั้งงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องกัน...”

(TourBP101, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

นอกจากนี้การทำงานที่ทำด้วยจิตสาธารณะจึงอยากให้มีส่วนร่วมมากกว่านี้ และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้นร่วมกัน ได้มีความเชื่อมโยงดังนี้

“...การรวมกลุ่มสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วยจิตสาธารณะ จากการที่มีประชาชนได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนร่วมกันในชุมชน...”

(TourBP103, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

3) จุดอ่อน - โอกาส

ชุมชนท่องเที่ยวมีความพร้อมในการบริการ แต่ในแหล่งท่องเที่ยวอาจยังขาดการพัฒนาซ่อมแซมอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความเสื่อมโทรม เนื่องด้วยการขาดบุคคลทดแทน ขาดงบประมาณและขาดเวลาว่างที่พร้อมกัน จึงทำให้เกิดการพัฒนาที่ล่าช้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...ในแหล่งท่องเที่ยวมีสาธารณูปโภคทั้งห้องน้ำ ที่พัก จุดชมวิว แต่สภาพแวดล้อมอาจขาดความสะอาด จนเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น...”

(TourBP102, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในชุมชนท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง จากการทำงานที่ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวปราศจากความสะอาดจึงอยากให้มีส่วนร่วมใช้กฎระเบียบที่ได้ตั้งไว้ ให้เป็นเจ้าบ้านที่ดี และร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้สอดคล้องกันดังนี้

“...ในแหล่งท่องเที่ยวมีการกฎเกณฑ์ในการให้บริการ รวมทั้งอยากให้ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญในการรักษาความสะอาดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นเจ้าบ้านที่ดี...”

(TourBP106, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

อีกทั้งในแหล่งท่องเที่ยวขาดที่พักโฮมสเตร์ในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่ม จึงอยากให้มีการสร้างโฮมสเตร์ลอยน้ำ หรือกางเต็นท์เพื่อรองรับที่เพียงพอ มีความสัมพันธ์กันดังนี้

“...การบริการท่องเที่ยวที่ควรให้ความสำคัญกับที่พักอาศัย แต่ทั้งนี้ชุมชนท่องเที่ยวบางปูเป็นชุมชนมุสลิม จึงมีที่พักแค่หลังเดียว และอยากให้มีการสร้างโฮมสเตร์ลอยน้ำ หรือกางเต็นท์ในแหล่งท่องเที่ยว...”

(TourBP107, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

4) จุดแข็ง - อุปสรรค

การเปิดบริการที่ยาวนาน จนทำให้ชุมชนได้มีชื่อเสียง แต่การมีส่วนร่วมสร้างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในชุมชนยังขาดความพร้อมให้บริการ เนื่องจากต้องให้มีการอบรมฝึกอาชีพให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่อไปได้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับสันทนาการกลุ่มดังนี้

“...การพัฒนาการบริการโดยเฉพาะของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวสามารถได้ใช้บริการ ทั้งนี้ยังขาดความพร้อมเนื่องจากประชาชนต้องฝึกอบรมเรียนรู้กันก่อนให้มีความชำนาญ เช่น กลุ่มแม่บ้าน...”

(TourBP101, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการรวบรวมบันทึกข้อมูลทรัพยากรที่ได้อยู่ในชุมชน และในป่าชายเลน อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อการเรียนรู้แก่ลูกหลาน บุคคลภายนอก ให้อยู่คู่กับชุมชน และสามารถค้นคว้าข้อมูลได้ง่ายขึ้น ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับคำกล่าวดังนี้

“...จากการที่นักท่องเที่ยว และบุคคลที่อยากได้ข้อมูลเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน จึงอยากให้มีการอนุรักษ์ และบันทึกให้เป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้อยู่คู่กับชุมชน และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า...”

(TourBP103, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

ทั้งนี้ อยากให้หน่วยงานให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวในชายแดนใต้ จากการที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และใกล้กับจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีนักท่องเที่ยวหลายเชื้อชาติเข้ามาท่องเที่ยว จึงอยากให้มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อยู่ในชายแดนใต้ หรืออยู่ในบริเวณรอบอ่าวปัตตานี ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างโอกาสที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น ได้สอดคล้องดังนี้

“...ต้องปรับกลยุทธ์จัดกิจกรรมในชายแดนใต้ให้น่าเที่ยว เพราะในชายแดนใต้ มีทั้ง ปีนเขา น้ำตก หาดทราย ทะเลหมอก และประวัติศาสตร์ ในการเข้ามาสัมผัสที่หลากหลาย และอยากให้มีการแพ็คเกจ ในการเข้ามาท่องเที่ยวในชายแดนใต้...”

(TourBP104, สันทนาการกลุ่ม 5 มกราคม 2562)

การจัดกิจกรรมให้สถานที่ท่องเที่ยวในชายแดนใต้ให้ได้รับรู้จักที่กว้างมากขึ้น ซึ่งสามารถที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมที่เป็นจุดเด่นได้ แต่การที่จะเป็นโปรแกรมชุดในแหล่งท่องเที่ยว นั้นอาจต้องรอในความพร้อมของพื้นที่อื่น ๆ ที่สามารถเข้าร่วมได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ แต่ก็สามารถเกิดขึ้นได้ เพื่อให้เป็นโอกาสของประชาชนในการสร้างรายได้อีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกันดังนี้

“...การที่จะให้มีโปรแกรมชุดท่องเที่ยว นั้นอาจเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น แต่อาจต้องใช้เวลาในการพัฒนาให้มีศักยภาพพอสมควร เพราะพื้นที่ท่องเที่ยวต้องใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่มากพอสมควร แต่เพื่อให้ประชาชนสามารถมีรายได้ จึงจะแนะนำข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมที่เป็นจุดเด่น...”

(TourBP105, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

รวมถึงจากที่ได้ดำเนินการทำงานบริการท่องเที่ยวมายาวนานจะเห็นได้ว่าความนิยมในการเข้ามาท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้น แต่ด้านการพัฒนายังขาดการสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความความเสื่อมโทรม รวมทั้งการขาดบุคคลทดแทนที่เพียงพอในการพัฒนาปรับปรุงทัศนแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาล่าช้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวดังนี้

“...การบริการท่องเที่ยวมายาวนานได้รับความนิยมในการเข้ามาท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้น แต่ด้านการพัฒนายังขาดการสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความความเสื่อมโทรม รวมทั้งการขาดบุคคลทดแทนที่เพียงพอในการพัฒนาปรับปรุงทัศนแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาล่าช้า ที่จะให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นสวยงามอย่างเหมาะสม...”

(TourBP107, สนทนากลุ่ม 5 มกราคม 2562)

จากการสนทนากลุ่มร่างกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู
สรุปออกมาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.1 การร่างกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

SO	ST
1) ควรทำงานจิตสาธารณะให้เข้มแข็งอย่างสม่ำเสมอให้เป็นแบบอย่างกับรุ่นต่อ ๆ ไป และชุมชน S1+S2+S4+S9+O1+O4 2) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำร่วมกับนักท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ และเพิ่มจำนวนพันธุ์สัตว์น้ำที่ลดลงไป S6+S8+O2+O6 3) ควรส่งเสริมงบประมาณในการบริหารท่องเที่ยวให้สม่ำเสมอต่อเนื่อง และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ให้มีความน่าดึงดูดยิ่งขึ้น S3+S5+S9+S10+S11+O3+O5+O7+O9+O10 4) ควรสร้างรูปแบบกิจกรรมการบริการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นหลากหลายขึ้น S1+S3+S7+O3+O7+O8+O9+O10	1) ปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมโดยการอบรมฝึกอาชีพให้พัฒนาศักยภาพในตนเองเพื่อการเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ของชุมชน S5+S7+S10+T2+T8 2) การมีส่วนร่วมจัดทำแผนคู่มือบันทึกข้อมูลอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม คือ ประมงพื้นบ้าน และขนมพื้นบ้าน เพื่อการอนุรักษ์ชุมชน และสู่รุ่นต่อไป S6+S7+S8+T5 3) ควรส่งเสริมการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในชายแดนใต้ที่มีความพร้อมให้บริการท่องเที่ยว S1+S3+S5+S9+S10+S11+T1+T11 4) หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง S6+S7+S8+T4+T5+T7+T9
WT	WO
1) จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสมัยปัจจุบันต่อไป W1+W4+W5+W6+T3+T6+T7+T11 2) ประชาชนควรมีส่วนร่วมมากกว่านี้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นร่วมกัน W3+W4+W6+W7+W8+W9+T4+T7+T8+T9+T10+T11	1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมด้านสาธารณูปโภคอย่างต่อเนื่อง ที่ควรจะเป็นอย่างเหมาะสม W2+W3+W7+W8+W9+O1+O4 2) ควรมีส่วนร่วมกำหนดกฎระเบียบ และติดตั้งป้ายกฎระเบียบประกาศให้ชัดเจน W7+W9+O1+O4+O8 3) ควรสนับสนุนการใช้ที่พักเตนท์การตั้งแคมป์ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับโฮมสเตร์ที่เพียงพอ W5+W8+O1+O4

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เลือกกลยุทธ์ และนำเสนอกลยุทธ์ ตามกรอบของรูปแบบการบริหาร
 ท้องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม TOWS Matrix ได้แก่ กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) กลยุทธ์การ
 ตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy)
 และกลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy)

การร่างกลยุทธ์ของการบริหารท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 1 สามารถเสนอแนวทางการ
 พัฒนาได้ดังนี้

- 1) กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) จุดแข็ง – โอกาส
 - 1.1) ควรปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน
 - 1.2) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำร่วมกับนักท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์
 และเพิ่มจำนวนพันธุ์สัตว์น้ำที่ลดลงไป
 - 1.3) ควรส่งเสริมงบประมาณในการบริหารแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.4) ควรพัฒนาสร้างรูปแบบกิจกรรมการบริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น
- 2) กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) จุดอ่อน – อุปสรรค
 - 2.1) จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่น
 ๆ ที่หลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสมัย
 ปัจจุบันต่อไป
 - 2.2) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 3) กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy) จุดอ่อน – โอกาส
 - 3.1) พัฒนาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง
 - 3.2) ควรมีส่วนร่วมกำหนดกฎระเบียบ และติดตั้งป้ายกฎระเบียบให้ชัดเจน
 - 3.3) ควรสนับสนุนแหล่งที่พักอาศัยชั่วคราวให้กับนักท่องเที่ยว
- 4) กลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) จุดแข็ง-
 อุปสรรค
 - 4.1) ปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมโดยการอบรมฝึกอาชีพ
 - 4.2) การมีส่วนร่วมจัดทำแผนคู่มือบันทึกข้อมูลอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม
 - 4.3) หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมจัดกิจกรรมโปรแกรมท่องเที่ยว
 - 4.4) หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้
 ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เพื่อให้ได้ข้อเสนอกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ จึงได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1) จุดแข็ง - โอกาส

การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น และสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน จึงอยากให้มีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่เปิดให้บริการ จากการทำที่มีทรัพยากรที่สำคัญ และอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ เรือคายัค ซึ่งได้สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการบริการที่ยาวนาน ซึ่งในปัจจุบันนี้มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายกันเพิ่มมากขึ้นจึงเป็นอุปสรรคในการดึงดูดการท่องเที่ยว จึงอยากให้โปรโมท อุปกรณ์ สินค้า เช่น เรือคายัค...”

(TourBP201, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

ทั้งนี้ การมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ได้รับการสนับสนุนทั้ง เรือ หรืออื่น ๆ ควรใช้อย่างคุ้มค่า และสร้างความโดดเด่นให้เกิดผลประโยชน์ให้กับชุมชนมากขึ้น โดยใช้วิธีการร่วมมือดำเนินการให้ความหลากหลายบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวดังต่อไปนี้

“...การที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ได้รับการสนับสนุนทั้งเรือ หรืออื่น ๆ ควรใช้อย่างคุ้มค่า และสร้างความโดดเด่นให้เกิดผลประโยชน์ให้กับชุมชนมากขึ้น โดยใช้วิธีการร่วมแรงกันดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้...”

(TourBP203, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

นอกจากนี้การมีสินค้าผลิตภัณฑ์โอท็อป ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในสิ่งที่มีอยู่ให้ชัดเจน อย่างเป็นทางการ และนักท่องเที่ยวได้รู้ถึงสิ่งที่เป็นจุดเด่น หรือแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวดังนี้

“...ยังมีสินค้าโอท็อป ของที่ระลึก ที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น...”

(TourBP2004, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

2) จุดอ่อน – อุปสรรค

การรวมกลุ่มทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเนื่องด้วยจากการที่กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูในปัจจุบันนี้ ขาดบุคคลทดแทนที่หลากหลายจึงอยากให้มีการรวมกลุ่มที่หลากหลาย เพศ อายุ เพื่อการรองรับการทำงานที่ต่อเนื่อง ซึ่งได้สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...อยากให้มีการรวมกลุ่มที่มีความหลากหลายเพศ อายุ เพราะว่า ในสังคมปัจจุบันนี้โลกเปลี่ยนไปเยอะ นักท่องเที่ยวเองก็มีความต้องการที่แตกต่าง

มากขึ้น จึงมีความสำคัญที่ควรจัดทำเวทีประชุมเพื่อร่วมกลุ่มพัฒนา
กิจกรรมท่องเที่ยวให้ได้หลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น...”

(TourBP2005, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

ทั้งนี้ ควรมีการพัฒนากิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ทันกับ
สังคมในปัจจุบัน เช่น การประชาสัมพันธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจาก
ที่อื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งได้สอดคล้องดังกล่าวต่อไปนี้

“...อยากให้มีการพัฒนากิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวให้มีตัวเลือกที่หลากหลาย
รูปแบบ เพื่อให้ทันกับสังคมในปัจจุบัน เช่น การประชาสัมพันธ์ดึงดูด
นักท่องเที่ยว ให้มีความหลากหลาย รวมทั้งกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่
แตกต่างจากที่อื่น ๆ เป็นต้น...”

(TourBP20008, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

3) จุดอ่อน – โอกาส

การปรับภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่จำเป็นต้องรอแต่งงบประมาณจากผู้สนับสนุน
เพียงอย่างเดียวถึงจะพัฒนาได้ โดยเริ่มจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมในชุมชนให้เกิดผลประโยชน์กับ
ส่วนรวมมากที่สุด ให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ จนอยาก
กลับมาใช้บริการอีกในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...จากการดำเนินงานของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่ผ่านมามีการพัฒนา
แต่การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง จึงเกิดความเสื่อมโทรมของพื้นที่ ทั้งนี้อย่าได้แตรรอ
งบประมาณอาจทำให้เกิดการพัฒนาที่ล่าช้า และสลดถอยลง เพื่อให้
เกิดความพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อกลับไปแล้วได้บอกเล่าต่อ ๆ กันถึง
ความสวยงามน่าจดจำ และอยากมาเที่ยวอีกในอนาคต...”

(TourBP2006, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

ในปัจจุบันนี้แหล่งท่องเที่ยวขาดความสม่ำเสมอในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจึงอยากให้มี
การซ่อมแซมให้มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่แหล่ง
ท่องเที่ยวคงความสวยงามไว้ ปราศจากความเสื่อมโทรม และได้เชื่อมโยงกับคำกล่าวดังนี้

“...จากที่ได้เห็นถึงแหล่งท่องเที่ยวบางปู ที่มีความเสื่อมโทรม ขาดความ
สะอาด ไม่น่าดึงดูด จึงอยากให้มีการพัฒนาซ่อมแซมอย่างต่อเนื่อง ครั้งละ
นิดครั้งละหน่อยจะได้ไม่เกิดความเสื่อมโทรมมากขึ้น...”

(TourBP20009, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

4) จุดแข็ง – อุปสรรค

จากที่ได้ดำเนินงานบริการ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานแต่ยังไม่ต่อเนื่อง จึงไม่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“...การดำเนินงานบริการ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานแต่การสนับสนุนที่ไม่ต่อเนื่อง จึงไม่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริงได้...”

(TourBP202, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

นอกจากนี้หน่วยงานมีการสนับสนุนเกี่ยวกับพันธัสัตว์น้ำ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนปรับภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่พร้อมให้บริการ โดยยังเชื่อมโยงดังกล่าวต่อไปนี้

“...หน่วยงานมีการสนับสนุนเกี่ยวกับพันธัสัตว์น้ำ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนปรับภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่พร้อมให้บริการ...”

(TourBP2007, สนทนากลุ่ม 23 มกราคม 2562)

การเสนอกลยุทธ์ของการบริหารท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 2 ได้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู ดังนี้

4.1) กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive - Strategy) จุดแข็ง – โอกาส

ควรพัฒนาสร้างรูปแบบกิจกรรมการบริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น

4.2) กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) จุดอ่อน – อุปสรรค

จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสมัยปัจจุบันต่อไป

4.3) กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-Oriented Strategy) จุดอ่อน – โอกาส

พัฒนาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง

4.4) กลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) จุดแข็ง-อุปสรรค

หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง